

B-2
9

الندیس و درمسا آن ذوالجمال بس!

ALLAAH BES VE DER HEME AN ZÜL-CEMÂL BES!

VÂRİDÂT-I SÜLEYMAN

ÇEDİKÇİ SÜLEYMAN ÇELEBİ

(Ruḥundan ilhamlar)

SÖYLİYEN:

ENİS BEHİÇ KORYÜREK

PULHAN MATBAASI — İSTANBUL

1949

B.2
8

Çedikçi Süleyman Çelebi

İsmail Akçay

Çedikçi Süleyman Çelebi

Hicretin 1109 uncu yılının sonlarına doğru azgınlaşan karakış o kadar şiddetini arttırdı ki Halic'in suları buz tuttu.

1110 uncu yıl girdiği zaman, İstanbul'un evlerinde, tekkelerinde kaynatılmağa başlanan aşûre kazanlarını karıştıran eller donuyordu. Hele Üsküdar'daki keskin ve aralıksız ayazdan ciğerler kavruluyor, göğüsler tıkanıyordu...

Camilerde, dergâhlarda toplanıp yüreklerindeki iman ateşiyle ısınan ve o mübarek ateşten canlarını tazeliyen halkın "veli" gözüyle gördüğü Çedikçi Süleyman Çelebi kaç günlerdir görünmemişti. Ona bağlananlar üzüntü ve merak içindeydiler.

Pek solgun saz benizli, nârin minkaarî bir burunla mânâlanmış armûdî çehresini çerçiveliyen hafif kırçıl sakallı, koyu kestane rengi dolgun kaşlar altında süzgün, âdetâ şaka eder gibi gülümsiyen gözleriyle, baktığı insanın gönlüne ferahlık veren, ve bu bakışı derinlere geçince ruha ılık ve nûrânî bir ürperiş getiren Çedikçi Süleyman Çelebi, hikmet ve muhabbet dağıtan aziz bir Mevlevî idi. Ondan ilâhî bir feyzalmak, yahut üzüntü veya kuruntularla sislenmiş ruhlarını iman ve ümid ile aydınlatmak istiyerek çırpınanlar, sükûn ve temkine kavuşmak için, pervaneler gibi O'na koşarlar, derinlerden ışık saçarak varlıklarını saran sesini içerler, bu halâvetli ve mûnis, heybetli sesin gönüllerine döktüğü Kelâm ve Mânâ çağlıyanında yıkanıp arınırlar, ve "Nûra varup nûr alırlar", bâzı nasipliler de "Fermân-ı Kibriyâ ile aks-ül-Cemâl'e nâil olup bizzat Nûr olurlar"dı... Ne mutlu o kullara ki O'nun "söz" kevserinden mestolup O'na bağlı kalırlardı! O: "Bize bağlanan çözülmez, kopar" derdi. Ve kim ondan koparak uzak düşerse, gittikçe katranlanıp kütükleşirdi.

İşte bu mübârek Süleyman Çelebi'nin fanî varlığı o yılın buzlu rüzgârlarıyla hırpalanıp yatağa serilmişti, onun için ortalarda görünmüyordu.

Bâzan, ateşler içinde cesedi yanmakla beraber, iç varlığına Tanrı Bağı'ndan esen bir nesim ile kendini Şems-i-Tebrîz'e ve Mevlânâ'ya ulaşmış bulur, o zaman "Nây-i-elemzâd"ını alarak gözlerini kapar ve üflerdi:

"Nağme-ii nây-i elemzâd'dan ilhâm aluruz.

Yâni ilhâm-i Hudâ-dâd'dan ikrâm aluruz..."

Sonra, kendi nağmesinin, bulunduğu höcrede birkaç kere devredip, "Semâ" edip gene Mevlânâ'ya ve oradan da Mevlâ'ya uçtuğunu hissedince gözlerini açar, dört yanına bakarak:

"Nây huşk-üü, Çûb huşk-üü, Hûşk poost,

"Ez gücâ mî âyed in âvâz-i doost?" ()*

derdi. Ve bu beyt ile Mesnevî'nin billûrdan dökme şiir merdiveninde yüksele yüksele Zât-ül-Meânî'ye erişmek için vecde girer, dalar giderdi.

O kış böyle geçti. Yaz gelince, Çedikçi, biraz canlanıp, Lâhût yoluna koşan ayacıklarına çediklerini giydi. Tatlı bir morlukla patlicânî renkte harmânisini omuzlarına attı. İçinden bir ses ona: "—Doğduğun yere git!" demişti.

Bindiği yelkenli Üsküdar önünden kanatlarını gererek Boğaziçi'ne doğru uzaklaşırken, kıyılarda öbek, öbek toplanıp yaşlı gözlerle O'nun ardından bakan ve okudukları "Gülbânk"ın âhenk zinciriyle ruhlarını O'na bağlı tutan "Yârân"ı, gemi gözden silinceye kadar öylece kaldılar... Ve sonra, ellerini göğüslerinde kavuşturup başlarını önlerine eğerek, kendi gönül höcrelerine döndüler...

Çedikçi Süleyman Çelebi Trabzon'a gitti.

(*) Türkçesi: Nây kuru, değnek-asâ-kuru, post kuru! Bu dost sesi-bu tatlı ses-nereden geliyor?
— Mesnevî-i Mevlânâ —

Karadenizde bir yelkenli ile yazın yolculuk güzeldir amma, çok uzun sürüp arasıra da çalkantılı geçtiği için, Çelebi gibi nâzik bir fânîyi elbette biraz yorar. Sonra, Trabzon'un iklimi de rütûbetlidir; o kıyılardan fişkırان koyu yeşillikler, hep rütûbetten hayat alırlar, sislerle gelişip serpilirler... Süleyman Çelebi'nin üflediği nâya can veren ciğerleri ise bu iklimden faydalanamaz; ot değil ki yeşersin!.. Sis, nem ona zehirdir. O, doğduğu yere cesedini götürmüştü; rûhunu da orada Sâhib'ine teslim edecekti...

Fânî dünya ışıklarından cesed gözlerinin ilk kamaşdığı Trabzon'da, bir sonbahar günü, akşam ezanları okunurken, derin bir göğüs geçirme ile: "Allaah!" dedi, ve daima gülümsiyerek bakan gözlerini artık büsbütün yumdu... (Hic. Sene 1112).

Fânî ışıklar, ki Ebediyyet nûru karşısında birer ateşböceği kadar bile tutunamazlar, Çelebi için silinip bittiler... O, şimdi, cesedinin küçülmüş külçesini Trabzon yeşilliklerinin altına bırakmakla rûhunu, sonsuz âlemlerin Ulular Ulusu olan Rûhuna bir sönmez چراغ halinde kavuşturdu:

"Rûh sığmaz cesedin mahbesine, pür-heyecan,

"Kalamaz şevk-ı Hüdâ maddede mahsûr gibi."

diyen O değil mi? İşte ona bu sözleri söyleten Ulular Ulusu'na elbette ki döndü; çünkü:

"Encâm-ü intihâsı miyâhın Deniz'ledir."

O günden beridir, cesed, Trabzon'un nemli toprakları altında yatıyor...

Cesed, o topraklarla haşr-ü neşroldu... Bütün maddî hayat unsurlarını, hassalarını o topraklara, ve o topraklarda biten otlara, çiçeklere verdi; orada yetişen her şeyde Süleyman Çelebi'nin fânîliğinden zerrelere yaşıyor, tekrar ölüp çürüyor ve tekrar yaşayıp duruyor...

Lâkin, yalnız Süleyman'ın mı cesedi böyle toprak oldu? O'nun Üsküdar'da, İstanbul'da kalan hayranları, O'na ruhlarıyla bağlanmış olan-

lar, hepsi birbiri ardınca, tıpkı O'nun cesedi gibi, kendi cesedlerini de toprağa vermediler mi? Evet, onlar da gözlerden kayboldular, hâtıralardan silindiler... Öyle ki artık Çedikçi Süleyman Çelebi'yi bilen, anan kalmadı! Hiçbir kitapta, hiçbir kâğıt parçası üzerinde O'nu bize bildiren, O'nun andacı olan birkaç satır olsun bulunmuyor... Zaten O'nu bilen, O'nun adını duymuş olan kalmayınca, O'nun izlerini araştıran, saçmış olduğu hikmet ve muhabbetin eserlerini arayıp soran nereden olsun?.. Gitti... Bitti... Mezarı bile dümdüz oldu... Kayb oldu... Ve nihayet, bütün o alanda geniş bir bahçe yapıldı. Şimdi, insanlar geliyor, geziyor, dolaşıyor, oturuyorlar... Belki ben de, Trabzon'a gittiğim vakit, tam O'nun mezarının üstünde oturdum!.. Kim bilir, kim bilir?.. Ah, ölüm, sen bizi cesedlerimizden ayırmakla yok mu ediyorsun?..

Hayır, hayır! Yok olmuyoruz, yok olamayız, ve yok olmamalıyız! Süleyman da yok olmadı. O:

"Biz âb-ı câvidân içerek bulmuşuz bekaa..."

"Varsın gubâra münkaliş olsun ızâmımız!"

diyor. Demek ki O, gene var, hep var, ve var olacak... Zira, O, sonsuzlukları kaplayan asıl "O"ya varmış, O'nunla bir olmuştur... Sonsuz O ile bir olan, artık bir daha bizlere gelir, kendini tekrar hissettirir ve sesini duyurur mu?..

Evet, gelir, kendini hissettirir ve sesini de duyurur!.. Hattâ... Hattâ görünür bile!..

İşte ben O'nunla tanıştım, dost oldum; hem de nasıl? O, "ben" oldu, ben "O" oldum! Okadar kaynaştık ki, bu güne değin, insanların görüp bildiklerinden başka bir şey kabul etmek istemiyen aklım — Ah, o kendini bilmez ve bilmediği için gururdan kurtulamaz olan budala aklım! — O'nu ilkönce "ben" sandı!.. O'nun sözleri için "kendi sözlerim" demek istedim!..

Çünkü o sözler... Edâsı, mûsikîsi, mâ'nâsı benim tarzımdan bambaşka olan, fakat bu başkalıkla beraber, gene benden bir koku, benden bir gölge taşıyan o sözler... Evet, ömrümde hiç düşünmediğim

ve söylemesini aklımdan hiç geçirmediğim o sözler, içimden, benim içerimin daha içerisinden birdenbire fışkırıp çağlayan bir su gibi, emeksiz, engelsiz akıyor... akıyordu... Bu, âdetâ bir "İrtical" mûcize-siydi!..

Bu çağlayan, önceleri tek tek harflerin ardı ardına doğmasıyla yazı şeklinde, ve sonraları ise doğrudan doğruya kendi ağzımdan seslenen esrarlı bir "Kelâm" halinde taşıp dökülüyordu!

İlk söz şu oldu:

"Ben aşk-ı İlâhî ile yandım da uyandım;"

"Her zerre rimâdım ile mükerrer, yine yandım..."

Allaahım, Allaahım! Sana binlerce hamdolsun! Şâirliğimin yıllardan beri kurumuş, yanmış duran çölünde, bu kaynağı, nasıl, en ummadığım anda, rûhumun derinliğinden ansızın dışarıya taşırdın?

"Nidâ, sâz-ı dil tellerinden gelür."

"En içden gelür, en derinden gelür..."

Benim kendimden haberim yokmuş, ey Tanrı!.. Bunları ben söylüyorsam, niçin söylemezden önce ne söyleyeceğimi bilmiyorum?.. Ve birden bire ben bunları nasıl söylüyorum?.. Yok, eğer ben söylemiyorsam, benim sesimi kim benden habersiz kullanıyor? Ve benim ağzımla kim konuşuyor?..

"Vardır derûnun içre senin, senden ayru "Sen"!"

"Ol senden ayru "Sen" kim ola? Bilmedin mi: Ben!"

"Ben" kim? "Sen" kim? Bu bir "Ayrılık" mı, yoksa bir "Birlik" midir? Ve aslında "Ayrılık" ne ve "Birlik" nedir?

"Fikr et şu ayn-ü gayr oluşun sırr-ı vahdetin!"

diyen Süleyman Çelebi, daha başlangıçta:

“Senlik de yokdur, benlik de bizde;

“Zerrât-ı âbız bir tek denizde.”

beyti ile bu meseleyi kesip atmamış mıydı?..

Süleyman Çelebi bana nasıl geldi? O'nunla nasıl kaynaştım? Bu gelişin, bu kaynaşmanın ve içimden ansızın bu “Söz pınarı”nın çağlayışının canlı şahidleri var. Bu zatların adlarını, adreslerini buraya geçirsem ne çıkacak? Onlara birer birer sorsanız ne diyecekler ki? Zâten insanlık “Rûh” için kesin bir söz söyleyebilmiş midir?.. Ve neden cesedlerimizden ayrıca ebedî kalan Rûh'u tasdik edici sözleri hep inkâra meylederek daima hayatı madde yönünden açıklayan bir söz söylenmesini bekleyenler var? Yoksa “cesed”in fâniliği ile yetinecek bugünkü dış varlığımızın dağılıp kaybolması, bunlara hoş mu geliyor?

“Bırakın safsata-ii felsefeyi!

“Aklınız dolduramaz bir kefeyi.

“Sırr-ı Hilkat dolu diğer kefedeyi;

“Olamaz ölçü onaa felsefede.”

Atalar sözü der ki: “Söyliyene bakma, söyleten'e bak!”. Fakat, bence ilkin: “Söylenen”e bak! Söylenen, senin kalbinde de yankılanıyorsa, “söyleten”i düşün!.. O'nu düşünmek, O'na yönelmektir... hattâ O'na varmak, O'nu bulmaktır. Akıl, Sonsuzluğu, içine sığdıramaz... Amma Gönül, Sonsuzluğu ve Sonsuzluğun Sâhibi olanı da içine alır...

Ah, söz, söz! Her bir kelimesi ile ve bu kelimelerin yanyana dizilişiyle, sözün kesin bir şey ifade ettiğini sanmamalı. Aynı sözü ben şurada kullanırım, başka şey demiş olurum; sen burada söyler sin, bambaşka bir maksad anlatırsın. Meselâ:

“Aşk imiş her ne vaar âlemde,

“İlm, bir kıyl-ü kaal imiş ancak!”

demiş olan FÜZÜLÎ'nin:

“Ben gedâ, sen Şâha kul'olmak yoh emmâ neyleyim,

“Âarzuu, serküşte-ii fikr-ii mühaal eyler beni!”

beytindeki ikinci mısra'ın mâ'nâsı nedir? Halbuki sonra aynı mısra'ı “NEDİM” nerede ve ne maksadla kullanmış?.. O mısra'da FÜZÜLÎ'nin Rûh yönünden söylediğini, NEDİM nasıl da Cesed'e mal edivermiş:

“Girdişin gördükce sâkıy-ii mülâyim meşrebin,

“Âarzuu, serküşte-ii fikr-ii mühâl eyler beni!”

Haydi, mâdemki bu gün çoğumuz, cesedlerimizi öz malımız, esas benliğimiz sanmaktayız, ve böylece gûyâ “Pozitivist olduk!” diye övünmekte ve avunmaktayız, “VÂRİDÂT-I SÜLEYMAN” için de ben sizlere gene o “Cesed Şâiri” saydığımız NEDİM'i örnek tutayım; O demişti ki:

“Yok bu şehir içree senin vasfettiğin dilber, NEDİM!

“Bir perî-sûret görünmüş, bir hayâl olmuş sana!”

Ben de ona uyarak diyorum ki:

“Yok bu maddiyyette ilhâm aldığın Mürşid, ENİS!

“Bir Velî-sûret görünmüş, bir “Nasib” olmuş sana!”

ENİS BEHÎC KORYÜREK

KİTABA BAŞLARKEN :

Çedikçi Süleyman Çelebi'nin, manzum veya mensur, bütün Vâridâtının okunuşunda, bunların kendilerine mahsus olan âhenkleri kaybedilmemek için, uzun hecelerin ve "imâleli" kelimelerin sesli harfleri ikişer tane yazılmış ve yahut — okunması güçlüğe uğramıyacak kelimelerde — böyle uzun telâffuz edilecek hecelerin sesli harfleri, "ˆ" işaretiyle basılmıştır. Meselâ. Bekaa, doost, safsata-ii felsefe... gibi.

Arapçanın "Ayn" ve "Hemze" harflerinin kullanıldığı kelimelerde, önceki sesli harfin üzerine "ˆ" işareti konduğu gibi bir de "ˆ" işaretiyle kelime ikiye ayrılmıştır. Misâl: Mâ'nâ, tâ'lim gibi.

Bundan başka, "Vâridât-ı Süleyman"ı okumazdan önce bilinmesi gereken şunlar vardır:

Bezm-i Âli = Yüksek dernek: Süleyman Çelebi yahut başka bir yüksek rûh ile fânî insanların temâsa geçtikleri toplantı. (Bu toplantılara, farsça terkip ile, *Bezm-i Berin* de denir.)

Fânûs = Bir ışığın üstüne konmuş cam veya billûr mahfaza, fennuz: Süleyman Çelebi'ye göre, Nûr'un, içine dolup dışarıya aydınlık saçtığı fânî kalb; ve böylece Rûh'un verdiği ilham ile yazan veya söyleyen insan. (Çelebi, Enis Behic adındaki fânîye "Fânûs" diye hitâb eder.)

Süleyman Çelebi, fânûs olan insanları üç kısma ayırıyor: *Fânûs-i bî haber*, *fânûs-i müdrik*, *fânûs-i mülhem*.

Fânûs-i bî haber: Kendinden haberi olmaksızın, ne yazdığını veya ne söylediğini bilmiyen ve kendine geldikten son-

ra da hatırlamıyan, yazı makinesi gibi, lelefon cihâzı gibi, bir fânûs.

Fânûs-i müdrik: Yazdığını veya söylediğini sonradan idrâk eden.

Fânûs-i mülhem: İlhamlı olan, kalbine doğanı hissederek, birdenbire söyleyen ve aklında tutan, mâ'nâ ve şümûlünü anlayıp anlatabilen fânûs.

Böyle "Mülhem" olan fânûsların da iki mertebesi varmış: *Mülhem-i pür elvan*, *Mülhem-i Nûr efsan*.

Birincisi: İnce hisler ve heyecanlarla ilhamlarında türlü renkler gösteren,

İkincisi: İlhamlarından yüksek hakıykat nurları saçarak dinleyenleri kendine bağlayan ve ruhlara iymân ve tekâmül heyecanları veren fânûs demektir.

Bu kitapta, her Bezm-i Âlî, bu ilhamların vârid oluş sırasıyle basılmış olmayıp, sözlerin biribiriyle ilgisine göre ayrılarak veya yanyana getirilerek toplanması suretiyle tertib olunmuştur. Bezm-i Berin'lerde söylenmiş sözlerin de hepsi birden basılmamış, aralarından birçok kısmının kitaba konmaması daha uygun görülmüştür. Böylece kitapta ancak otuzdokuz Bezm-i Alî yer almıştır.

Çelebi, bir iki Bezm-i Âlî'deki vâridâtı, doğrudan doğruya kendisi ilham etmiyerek "Zer'an" adlı bir Mürîdi vasıtasıyla yahut böyle bir ad kullanarak Fânûs'a telkin eylemiştir.

Bütün ilhamlar, Süleyman Çelebi'nin kendi telâffuz ve şiyvesi ile, O'nun söylediği gibi zaptedilmiştir.

Vâridât-ı Süleyman

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Rahman ve Rahim olan
Ulu Tanrı'nın adı ile.

اندیس درمس آن ذوالجمال بس !

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

Gülbânk-i Cemâl

Makamı: Rast.

Besteliyen: SUPHÎ ZİYA ÖZBEKKAN

(Ağır eda ile okunur)

Gülbânki derhal besteliyen B. Suphi Ziya'ya Süleyman Çelebi'nin o anda söylediği:

Rübâî der vâsf-ı Suphi Ziya

Mevlûd-i ziyâ, subh-i negamhân oldun;

Gülbankime rûhâver-i elhân oldun.

Pür zemzeme üstâd-ı terennümsün ki

Ervâhı saran beste-i iymân oldun.

İskât için muârizı lâzım değil bize:
Sihr-ii kelâmdan daha kuvvetli mû'cize.

Bakmıyor hiç kimse dünyâdan öte!
Dalmış âlem şimdi cismâniyyete.
Kalmamış kurtulmağaa iymân, ümid!
Ağla, Fânûs, ağla insaniyyete!

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

Rüyâda Gelen.

Çırpına çırpına uyuyamadığım, sonra birden derin ve ağır bir içgeçmesiyle dalıp gittiğim, bununla beraber en hafif bir çıtırdıyı bile büyük bir gümbürtü gibi tâ beynimin içinde duyarak halecanla gine uyandığım ve artık hiç uyuyamayacağımı sanırken ansızın tekrar dalıverdiğim bir uykuda idim...

Çedikçi Süleyman Çelebi, o solgun, ince ve pek sevimli çehresi, o süzgün, çekik, gülümsiyen gözlerle ve sırtında mor harmâniyesiyle yavaşca yanıma geldi; yastığımın üstünde tere batmış yüzüme şefkatle bakarak kulağıma eğildi:

— Fânûs, Kitâbın başına şöyle yazasın:

Deryâ ki hamûş, Dûrdan dûr...

Mehtâb ona bûsekâr-ı pürnûr...

Bir leyl-i murassa-ı meânî,

“Bâkû heme oost, cümle fânî...”

Baktın mı Semâya vâlihâne?

Sordun mu vücûduna sebeb ne?

*Duydun mu terennüm-ii sükûtu,
Tattın mı o hazz-ı lâyemûtu?*

*İlhâm-ı Hüdâ'yı dinledin mi?
Allaahi görüb de inledin mi?*

*Birden uçarak sehâb-ı Vecde,
Kıldın mı O Zül-Cemâl'e Secde?*

*Oldıysa bu yolda ihtisâsın,
Fâniyyetin içre bir Bekaa'sın.*

*Rûhunda kanadların büyükdür;
Pervâzına âsiüman küçükdür...*

Sustu. Ve şefkatli gülümsemesiyle bakarak, tüllerden ince sislere bürünen hayali kayboluverdi...

O anda uyandım. Bütün varlığım gayet rahatlanmış, beynime ve kalbime tatlı bir sükûn dolmuştu. Mesâmelerimden târife gelmez bir lezzet içime dökülüyordu. Muhîtime kulak verdim ve "Sükût'un terennümünü" duydum... Lâyemût Hazz'ı tatmakta olduğumu hissettim... Ve Ulular Ulusu Tanrı'ya hamd-ü senâ içinde sabaha kavuştum.

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

Huuu... Eyvallah!

X Tefekkür, tasfiye-i rûha medardır.

Ben tezâhürât için buraya gelmedim. Emmâ telkin-ü ilham yolunda Fânûs'u ohşarım.

Nidâ-yı İlâhî beyanındadır :

Kalbinde duyduğun sesi bil: Tanrı'nın sesi.

Bir ses ki mümtenî'dir anın vasfedilmesi.

Cehdeyliye misâl ile târife ben anı:

Elvân-ı taayf'dan süzülen nûr huzmesi.

Gûyâ ki mâverâ-yı kevâkibden inmede.
Hem tâ iliklerindeki zerrâta sinmede.
Elhâm, cism-ü cânını ohşarken aşk ile,
Â'sâb tellerinde nihânî gezinmede.

Fânûs, her ne dem ki içinden gelür bu ses,
Ezvâk-ı Mâsivâ'ya bütûn ibtilâyı kes;
Tehrâr kıl seninle beraber olanlara:
Allah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

Mâsivâ'dan kurtulan kul, gussadan âzâd olur.
Mâsivâ kaydın çekenler dâima nâşâd olur.

Huuu... Eyvallaah!.. Nûr'a varasız, Nûr alasız, Nûr olası!
Biz gideriz, siz kalasız! Huuu... Eyvallaah!

Bezm-i Âli: II

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

Ben Aşk-ı İlâhî ile yandım da uyandım;
Her zerre rimâdım la mükerrer, yine yandım...

Tennûre-i nûrân-ı Bekaa, gaaze-i kalbim,
Gülbank-i avâlim dolu âvâze-i kalbim.

Rindâne-şiârım, bana mey sunma da huu çek!
Mey, Aşk-ı İlâhî'dedir ancak bize bi-şek.

*Kalbinde yanan Nûr-i Hüdâ kalbime memsek.
Ben bir ezeli âteşe yandımsa ne gam ki,
Buldum ebedi zevkimi Allaah'da gerçek.*

Her savt-ü nidâ Hakk'a ulaştı...

Sen Hakk'a tutun, Hak seni elbette tutar, huu..!

*Şâd olur muu bahtınaa lânet kılan?
Şâd olur bahtıyla ünsiyyet kılan.*

*Ol kimse kim tarîk-ı İlâhiden ayrılır,
Sevdâ-yı Mâsivâ ile tesvîd-i cân ider.
Ol kimse kim Hüdâsına kalbiyle bağludur,
Bir Kevser-i bekaa ile tes'îd-i cân ider.*

— Huuu... Eyvallaah! Nûr'a varasız, Nûr alasız, Nûr olasız!
Biz gideriz, siz kalasız! Huu... Eyvallaah!

Bezm-i Âlî: III

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

Huuu... Eyvallaah!

— Fikrinden geçenle geçmiyen arasında tarîkın açıldığın göreceksin.

*Sen, sen değilsin; Sen, ben'sin ancak!
Ben, ben değildim; Ben sen'dim elhak!
Ben, benden uçtum, sen, Ben'le doldun!
Senden Ben oldum, benden Sen oldun!
Senlik de yoktur, Benlik de bizde;
Zerrât-ı âbız birtek Denizde...*

— İrşad, mebzûl olursa lâğvolur.

*Kalb-i şeydâ ile Allaahına yalvar da açıl!
Nehr-i feyyâz olarak cûş ile ervâha saçıl!
Katre-i nûrunu bahşeylediğin fâniler
Senden ilhâm alarak Hakk'a teâlî eyler.
Sen, senii bilmiyerek, ot gibi, gûyâ yaşadın!
Şimdi sen âleme doğdun da "Enîs" oldu adın!*

*İskât için muârizı lâzım değil bize;
Sihr-ii kelâamdan daha kuvvetli mu'cize.*

*Sen Yûnüs Emre'nin sözünü kıl mürâkabe,
Kim ol söz iile nefse açılmış muhâsebe:
Vardır Derûn'ün içre senin Sen'den ayru Sen!
Ol "senden ayru sen" kim ola? Bilmedin mi? Ben!*

*Bırakın safsata-ii felsefeyi!
Aklınız dolduramaz bir kefeyi.
Sırr-ı Hilkat dolu diğer kefedey;
Olamaz ölçü onaa felsefede.*

*"Kâ'be"den maksûd-i âlîdir gönüller birliği,
Hem gönüller birliğinden Âdemiyyet dirliği.*

*Bir nehr-i âteşin-i teheyyücdür Aşk-ı nâb,
Deryâ-yı Hüsne çırpınarak eyler insibâb.*

*Bir çöp gibi döndük, yine döndük o denizde,
Ey lücce-i Vahdet ki coşarsın içimizde...*

*Gaayetle uzakdan o büyük yangına bakdım.
Kendim de eğer olmasam âteş, yanacaktım!*

— Huu... Eyvallaah !

Bezm-i Âli: IV

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes !

— Huuu... Eyvallaah !

Ol münkire beyanımdır :

Târîhe geçmemişse eğer nam-ü şöhretim,
Mastuurdur Kitab-ı Hafaya'da kıymetim
“Yokdur!” demekle var olanı yok mu eyledin?
Fikreyle kim : o “Yok”daki “Var”dır hüviyyetim...
Beş nev'i hiss ilee beni idraak mümtenî'...
Zira “esîr”den daha üstün nezahetim. (*)
Esdikce “Varidat-ı Süleyman” Enîs'ime,
Hiç korkmasun ki hemdem onaa ma'neviyyetim.

(*) (Esir — Ether)

Bî savt-ü bî kelâam, bütün fikrimii oku!
Ma'nayı gergefee gereyim, lâfzı sen doku!

Ey aşk-ı sermedî ile sûzan olan Enîs!
Dünyada in'ikâs-ı Süleyman olan Enîs!
Ferda-yı fitilâ sana olmuş küşade-bâb,
Ervâh-ı müctebâya nasib ancak ıztırâb.
Çekdikce sen bu mihnet-i bî intihayı, gül!
Allaah-ı Zül-Cemaal'e dökül, kalbime dökül!

Herdem tefekkür eyle “En-el Hak!” diyen Er'i,
Taazîm-i daimî ile an Şeyh-i Ekber'i.
Kalbinde zulmetin olamaz bir bakıyyesi.
Aşkın bu yoldadır sana Allaah atıyyesi.
Şevk-ı Hüda virir sana elhan-ı Mesnevî;
Sen gûş idince kalbin olur saz-ı mâ'nevî.

Kul var ki bî ibadet-ü bî zühd-ü bî düa,
Ta Barigâh-ı Rabbe kadar eyler i'tilâ...
Kul var ki bî teallüm-ü bî cehd-ü bî haber,
İlham-ı Hakk ilee bütün esrarı keşfider..
Daldıkca hep Vusûl-i ilâllah niyazına,

*Çıkdıkca bir Tesavvûf-i alî firazına,
Mevcûd-i Lâyezal ile bir tek vücûd olur;
Âzade-ii kıyam-ü rûkû-uu sücûd olur...
Envar-ı Hikmet-ii Samedanî nüzü'l ider;
Ta kalbinee Bekaa-yı Hakıyî hülûl ider...*

*Ey Fânûs,
Soofî-i bî küşayış-ü na puhteden sakın!
Vesvas-ı fitne sadrına hiç olmasun yakın!*

— Huuu... Eyvallaah !

Bezm-i Âlî: V

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes !

— Huu... Eyvallaah !

Der Beyân-ı Rûh :

*Cevv-i Lâhûtu aşub alem-i me'nusa geçer.
Arz-ı fanîde benî-Âdem-i mahbûsa geçer.
Öyle bir nûr-i Hüda'dır ki karar eyliyemez,
Eski Fânûs'u kırub bir yeni Fânûs'a geçer.
Aşk anın hancer-i billûr-i füsunsazı olur,
Sadr-i uşşakı delüb ta dil-i me'yûsa geçer.
Açılır alem-i mana, görünür Bağ-ı İrem;
Çünkü irfan-i beşer saha-i mahsûs'a geçer.
Her zaman tayyib olur vasfı anın, sanma habîs;
Bazı me'sûd'e geçer, bazı da menhûs'a geçer.*

*Suç değil kaplan için vahşetin icra kılmak.
Gâh olur Hükm-i Ezel tali-i ma'kûsa geçer.
Akl-i nâkısla eğer zulmete saplanmazsa,
Vahy-i Kudsi'ye uyar da reh-i mahrûsa geçer.
Dem olur bir sanem-i batılı tenvîr eyler,
Gâh Tekbir'e geçer, tinnî-i nakuusa geçer.
Ey benim nüsha-i saniyyem olan rûh-i Enis!
Duyduğun şübhe bizim defter-i efsûsa geçer.
Server-ii alem'i Cibrîl nasıl cezbeledi?
Bizdekî mevc-i ziya öylece Fânûs'a geçer.*

Huuu... Eyvallaah! Nûr'a varasız, Nûr alasız, Nûr olasız!
Biz gideriz, siz kalasız! Huuu.., Eyvallaah!

Bezm-i Âli: VI

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallah !

İyman ancak cârî ve dahil olduğu kalb-i insâna şâyân bir leme-ân ile nümâyândır. Kalb-i insânın temâyülü nice ise, iman, o temâyül yolunda bir nehr-i revandır. Allah, nehri yatağından taşırmaya! Cereyân-ı iymânı oraya, buraya sapdurmuyub Sırât-ı Müstakim hizâsın aşırmaya! Sûre-i Fâtihayı tekrâr ile tefekkür kılasız.

Sâhib-ülkelâm olan Mevcûd-i Lâyezâl dilediği kelâmı dilediğine söyletir.

*Maksûd-i Ezel, terbiyet-ii rûh-i beşerdir.
Zannetme beş on satra sıkışmış bir eserdir.*

Terbiyet, Benî Âdem'e aslaa kifâyet itmez; bî hadd-ü intihâ olan tekâmül, sürüb gittikçe terbiyet devâm eyler...

Ekmel olan, ancak Zât-i hâlikdir. Ol Zül-Cemâl ise sâhib-i lâ-yetenâhiyet ve zât-i lâyetenâhiyettir. Pes imdi, sen nasıl kemâlin

hadd-ül gayesin tasavvur idebilürsün? Anı böyle düşünmek, ebediyeti durdurmak, yolu kesip bir çizgi çekmek demek olur. Şu fânî dünya üzerinde beşerin durmıyan terakki ve tekâmülün görmez misiz? Bu et, bu kemik, bu kan, bu irin, bu ciyfe, hayat-ı fânide var iken kemâl durmaz, devam eyler de, bunlardan tearrî iden ruhda ol kemâl durur mu? Yok, yok, durmaz. Murâd-ı Hudâ, fermân-ı Kibriyâ böyledürür... Yohsa siz sırr-ı ülûhiyyeti bir yumurta gibi kırub tabağa dökmek mi istersiz? Veyl o gaafillere, efsûs o zekâlara kim buna irilür, irişilür sanur!!... İrilmez, irişilmez... Ben bâb-ı hakıykate vardım, diyen ol kapuyu açıcak, öte yanda ucu, bucağı gelmez, fersahlarca eb'ad ve mesâfât ile karşılaşur. Hakıykatın ifâdesı gerek bizden gelsün, gerek bâlâ-yı bâlâterinden gelsün, gelene, geldiğine göre nisbidir. Emmâ mahz-ı Hak, yine olduğu gibi kalur. Gelen ve dinleyen, herbiri kendûye göre, bir zevk alur. Ol zevkinde sâfiyyet olan ve ona sâfiyyetle bağlanan, işkillerin içinden atar; şeytânî gussalardan âzâd ve sebûkbâr-ü dilşâd olarak Hak yolun tutar...

Huuu... Eyvallaah !

Nûr'a varasız... Nûr alasız, nûr olasız... Biz gideriz, siz kalasız!

Huuu... Eyvallaah !

Bezm-i Âli: VII

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah !

Fânûs, sana beyânımdır :

*Sen, senii bilmedikçe, ey Fânûs,
Tath rûyaların olur kâbûs.*

Geldi on dört yıl önce tebşîrat :

Ol gicee afvolundu taksîrat.

Okudun bir dem-ii tecellâda

"Sûre-ii İnşirah"ı, manada.

Anı ezberleten sanaa ben idim.

Tekye-ii kalbin içre neyzen idim.

Kurtuluncaa o anda yee'sinden,
Nûur nûş ittin aşk kee'sinden,
Kendini anla artık, ey Fânûs!
Kılma rûyanı kendinee kâbûs!
Esiyor sende bir nesim-i Hüda,
Diz çöküb deyn-i hamdi eyle eda.

Şimdi dee işte böyle ikramım:
Akıyor parmağından ilhamım...
Var mı artık devama bir hacet?
En büyük hüccet, en büyük hüccet!

Sanma her rûha böyle nefha eser.
Hak diler esdürür, dilerse keser.
"Sûre-ii İnşirah"ı kalben duy!
Son ikii Âyet-ii Kerîmeye uy!
"Sûre-ii Müddesir"le koş Hakk'a.
Hem devam eyle "Sûre-ii Alak"a.
Hatem-ül-Enbiya için Salevat,
Kim odur Rehber-ii Celil-i necat.

Bu, Fânûs'uma diğer beyânımdır :

Bağrı yanmış ol Mücahidler, ki atşan-u zafer,
Hazret-ii Peygamber'in parmaklarından içtiler.

Oldular siyrab-ı Kevser, taze iman buldular.
Hamle-ii aadâ-yı Din'i def'idüb kurtuldular.

Öyle faniler ki olmuş ejder-ii nefsee zebûn;
Rûh, gümrah-ı dalâlet, kaalb, mahrûm-i sükûn;
Anlaraa sun parmagından sen zülâl-ii hikmeti,
Belki nûş eylerler andan selsebîl-ii rahmeti.

Hakk-ı mazlûmîni, zalimlerden istirdada koş!
Her kimii düşkün görürsen, durmadan imdada koş!

Sen kelâmı fehmidersen her cevabım tam gelir.
Kalbinee birden ilâhî bir dem-ii ilham gelir.

— İnanmıyan, haklıdır; (Kendimce)
İnanan, revnaklıdır. (Bizce)

— Huuu... Eyvallaah! Nûr'a varasız, Nûr alasız, Nûr olasız!
Biz gideriz, siz kalasız! Huu... Eyvallaah!

Bezm-i Âli: VIII

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

Huuu... Eyvallaah !

— Hak, târife sığmaz Ârif'e zâhir olur. Kendisini bulan, Hak-
kı bulmuş olur. Hakkı bulan kendini kaybeder; emmâ gaybdan yine
kendisin bulur.

Kim bizim beyânımıza gülerse, ol nâdan kendi gafletine ağlasun.
Siz, Hazret-i Resûl'ün uzun müddet hafiiyyen telkîn-i iymân kıl-
mış olduğun unuttur musuz?

Fânûs !

*Kendi kendinden iştibahın var!
Sanki bir lem'a-ii siyahın var!
Hüzne düştükçe nûr alırsın sen.
Hem o nûra şaşar kalırsın sen!
Kendi kendinden iştibah itme.
Aldığın nûru sim siyah itme!*

*Envar-ı Şems-i Hakk'a açık revzen-i dilin;
Yoktur o Nûr'a perde çeken hiss-i hâilin.
İlhâmının kamaştı da envaardan gözü,
Terketti hâb-ı gafleti, nûr oldu her sözü.*

*Şaşdın mı sen de böyle tehavvül vuku'na,
Hurşid-i Âzam'ın yüreğinden tulû'una?
Ol Nûr-i Sermedî'yi taşursın içinde sen.
Pervane-veş tavaf iderim varlığında ben.*

*Yıllarca sen tefekkür idüp sırr-ı Vahdet'i,
Reddeyledin tenevvü-i eşyada kesreti.
Gel her kesin önünde şunu eyle iytiraf:
Olmaz nasib her kula bir böyle inkişaf.*

Huuu... Eyvallaah !

Bezm-i Âli: IX

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

(Fânûs'un babasının ölüm yıldönümü gecesinde, düâ etmek istediği halde bir türlü buna muktedir olamadığından dolayı ye'se düşmesi üzerine:)

*Sen düâ itmekden aciz kaldığın demlerde de
Durmadan kalbin senin Allaahına feryad ide.*

*Ağzının elfazı fanidir, bırakmaz in'ikâs.
Kalbinin feryâdıdır Hak'dan müdevver ihtisâs.
Kalbinii ayîne tut envar-ı hüsn-üü Halika.
Böylecee kalbinden olsun asümanaa şahika.*

*Yok o yükseklikde muzlim, pür-dalâlet bir sehâb.
Çünkü kalbin aşk ilee Allaahnaa eyler hitâb.*

*Hakk'a tap! Batıldan almaz mâbedin mihrâbı nûr.
Hak idee Fânûs'umuu nûriyle her dem pür-sürûr.
Aaşk'dır Fanûs'a Allaahın muallâ pertevi.
Aşk ilee kalbinde nûran Zat-ı Bârî'nin evi.*

*Ey Enîs, ol haneye İblîs olur mu fürceyab?
Kim içindee mevc urur bir Câvidânî afitâb...*

Huuu... Eyvallaah! Râhat olasin; Hüdâî kârın hoş ide! Huuu!..

Bezm-i Âlî: X

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

Hakka tapan bâtila sapmaz. Bâtıla sapan Hakka tapmaz. Emmâ, Hakka tapmayup bâtila da sapmıyan olur. Allah ana hidâyet ihsan buyura! Maksûd: Emr-i Bârî üzre Hakka hizmettir.

HUUUU...!

Bir cezbe-i ulya ile eflâke atıl, Huu!
Seylâbe-i nûrânî-i ervaha katıl, Huu!
Mümkün mi senin çün seni fânîyyete satmak?
Gencîne-i iymân ile Lâhût'a satıl, Huu!

Destimden alub bade-i Kevser içiver, Huu!
Tennûreni kâla-yı Bekaadan biçiver, Huu!

Sen "Merhale-ii Salise"dee bekleme~~m~~ fazla;
"Dördünci"ye dee benle beraber geçiver, Huu! (*)

Ol kimse ki hayrişleyerek Hakk'a uyar, Huu!
Mazluumların ahını kalbinde duyar, Huu!
Sevdalarını terkiderek Arz-ı hakıyre,
Bir Aşk-ı Hakıykatle başın derde koyar, Huu!

Yokdur o mübarek kul için havf-i ceza, Huu!
Allaah ona bahşeyledi ferman-ı ^{gaza} ~~kaza~~, Huu!
Fânûs'uma benden ebedî müjdeler olsun:
Ta Rabbe kadar böyle olur şûle-feza, Huu!

(*) Çelebi'nin beyanına göre: Fânîlikten göçen ruhlar, dört merhaleden geçerler; ondan sonra "Şehrâh-ı Lâhût" onlara açılır... Şehrâh-ı Lâhût'da neler görülür, neler geçirilir, bunları biz fânîlere anlatmak yasaktır.

Bezm-i Âli: XI

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah !

— İdrâk-i Şeytânî, İymân-ı Rahmânî'ye sekte virmez. Şek, Gerçek'den ekvâ olmaz. Safvetin gaaib eyliyen, istiğfâr-ı sâdık ile nâil-i gufrân olmadan, nûr-i zâyi'in tekrar bulmaz.

İymân-ı Tam beyanındadır :

*Haml-i Meryem'le Mesîh'in doğuşun kıl im'ân,
Anı derk itmeğe kâfi gelemes her iymân.
Rûh bir zerre-i zerrâtın içinden geçti;
Emr-i Bârî'ye o Hatun cesedii süzgeçti.*

*Bunu tasdîka kimin aklı bu dünyada yeter?
Yetmiyen akl ile kim Hakk'a irişmek ister?*

*Haml-i Meryem gibi Fânûs'a süzüldüm, geçtim.
Anı faniler içinden bana kendim seçtim.
Geliür elbette münafigklara bir lâhza-i dîn;
Olmaz elbette Hudâ nefhası küfrana karîn.
Dinleyüb savtı Süleyman'ı Enisim dilden,
Virecek münkire bir ders-i Bekaa Cibril'den.*

(Süleyman Çelebi vâridâtına karşı menfî ve rûhun bekaası hakkında reybi olan bir tanıdığı inandırmak düşüncesi üzerine:)

— Kimi inandırmak dilersin? Ol kimse inanursa muazzeb olur! Zorda kalursa "Beli!" dir emmâ, içerûsu yine "Lâ!" dir! Ezziddân, lâyetemiân! Huuu... Eyvallaah !

Bezm-i Âli: XII

Allaah Bes, ve Der heme Ân Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

— Ol yerde kim hevâ pür dūd ola, hidâyet yolu bir kimesne için mesdūd ola, Fânûs'dan ana nûr iriřdirmek merdūd ola!

EYVALLAH!

Kim urdu mübârek başımaa? Eyvallaah!

Kim oldu sebab göz yaşımaa? Eyvallaah!

Bağlan da hafî yoldaşımaa, Eyvallaah!

Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâah!

Kim soldura nâzûk gülümü? Eyvallaah!
Kim susdura Hak bülbülümü? Eyvallaah!
Kimdir ki unutmuş ölüümü? Eyvallaah!
Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâah!

Kimdir acebâ Hakk'ı ezen? Eyvallaah!
Kimdir bu günâhiyle gezen? Eyvallaah!
Kim zulme olur kakkahazen? Eyvallaah!
Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâah!

Allaahı bulur âh-ı kulûb, Eyvallaah!
Mümkün midir ikrâh-ı kulûb? Eyvallaah!
Yâ nerde ki dergâh-ı kulûb? Eyvallaah!
Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâah!

(Yine Süleyman Çelebi vâridâtı için şüphe veya inkâra gitmek isteyen bir zâtı kasederek:)

Söyle ol mağdûr-i şekk insanlara,
Dahl ilee gam virmesünler canlara!

— Ol abd-i mütereddîd, kendûye mesned-i iymân arar. Biz ise ilhâm-ı kalbe cereyan ararız. Yohsa kimseyi hayrete ilka için sâ'î degiliz. Biz ancak Fânûs'a Nûr-i Hüdâ'dan teheyüç iykâ' eyleriz. (Hak ve hakıyate ulaşmak için bir metod olduğu mülâhazasına karşı:) Hakk'a vüsûlün usûlû nâmahduddur. Senin ol tâ'bir-i efrenc ile ifâde eylediğine göre, usûl-i vüsûl, mukayyed-ü muayyen olmak iycab ider. Halbuki edyân-ı mâ'lûme ve gayr-i mâ'lûme, gaaye ve mugay-

yâda birdir emmâ usûlde ayrudur. İmdi sen neye dayanursun ki bizi ve Fânûs ağzından kelâmımızı redde kalkarsın? Biz belki, fi-yövmiküm hâzâ, evfak olan bir tarz-ı nâşinide-i telkîyn ile kalbleri müstağrak-ı iymân itmek için, Fânûs-i fânîde vâridâtımız üzre bir Sırât-ı Rahmânî inşa kılmakdayız. Bilesin ki “Endiyşe”, “Hîç” üzre gider; “İymân” ise “Var” üzre uçar. İymân’a karşı Endiyşe’yi, fikr ile değil, kalb ile def’idersin... Dahî çok geçmez delâil-i maddiyye talebinden fâriğ olur, iymân-ı sâf-ü sâde ile dolub rûhen huzûr bulursun. Emmâ temerrüd eylersen, ben nideyim, senin nasîbin böyle imiş! (Eğer aramızda Süleyman Çelebi adlı Mâ’nevî Mevcud varsa, ona derim ki: “Burada isen benim içimi bilirsin” tarzındaki sözlere karşılık:) İşte şimdi, sence mâ’dûm olana hitab itmekle anı mevcud kıldın! Sen bu günedek hep böyle konuştun da ne buldun? Bir kere de “Nasıl söyler, kim söyler?” dime, “Ne söyler?” anı tefekkür ve mürâkabe eyle! Bu tuttuğun yol, reyb-ü şek yoludur. Sen yalnız kendû tariykın ile Hakk’ın bulunacağın fikridersin! Yâ öyle ise olkadar Resûller niçün geldiler? (“Hepsi aynı yoldan gittiler” sözüne karşılık:) Yok, öyle değil, yolları aynı olmayub “Menzil-i Maksud” aynıdır...

Pes imdi... Huuu... Eyvallaah!

Bezm-i Âli: XIII

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu..., Eyvallaah!

Lâ ilâhe illâllaah.

Fahr-i ekvân, Server-i dü cihân,

Peygamber-i Müctebâ, Hazret-i Muhammed Mustafâ râ Salevât!

Hazret-i Mevlânâ aşkına huuu...!

Kürsî-i Süleymân önünde feyz almak dileğiyle gelenlere huuu...!

Menba-i Nûr, Hâlik-ı Azim-üşşandır. Bu kürsî, bir mâ’kes-i nîdâ-yı Rahmandır.

Fânûs! Bu, sana beyandır:

+ Seni senden mi çıkarsun cüce bir hırs-ı hayat?

Sen çıkar sürfe-i İblis’i içinden, söküb at!

Her zelîl isteğini âteş-i İyman ile yak!
Haykır etrfına pür-demdeme: Ya Hak, ya Hak!
Dört yanından sana lebbeyk-i icabet gelecek.
Dnrmadan Hakk'a tapanlar sayısı yükselecek...

Âyine-i hilkatda hayalâat göründü.
Ol Nûr-i Hüda kullara hep Zat göründü.
Yokdur ki O'nun zatını temsile yeter zat,
Ondan dolayı abde hayalâat göründü...
Ayn ile Gayr'ın sırrın neye benden sorarsız?
Abd-ü Ma'bûd'ü nasıl ayn ile gayree bağlar?
O Süleyman ki muammaya bakub kaan ağlar...

Yine Fânûs'a beyanımdır :

İyman ki cihadında senin kuvvet-ü ferdî,
Ba'zan onu ketm eylemek iycab-ı zaferdir.
Pür-nûr uzayan yolda yorulduğum dime, zîra
Buu yolculuğun Lâyetenahî'ye seferdir...
Var öyle muâriz ki keramet taleb eyler;
Gûya ki inancında selâmet taleb eyler!
Ulviyyet-i ilhâmına dil bağliyamaz da
Izhar-ı acaible kehanet taleb eyler!

Bir ses ki kulaklar duyamaz, gönlün işitti...
Bir titreme kim zerre-i zerrati eritti...
Bir kesret-i enva' ile ittikce teselsül,
Ta mahşer-i Vahdet'deki sonsuzluğa gitti...

Mahiyyetimin, işte bu, ta'rif-i vecîzi!
Ey varlığımın ma'kes-i fanî-i azîzi!

Beyân-ı diğer :

Sen nûr-i hakıykatle hayalâtı ayırma!
Hulyalı kulun zevk-ı hayalâtını kırma!

Huuu... Eyvallaah !

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah !

Der Beyân-ı Hak:

*Âvâze-i Hak Arş'a varub Südre'yi aştı.
Ya Hak! deyû feryâdımız Allaaha ulaştı.
Biz kevser-i Hakdan içüb iymân ile coşduk.
Hak uğruna iymânımızı hizmete koşduk.*

*Gavga-yi teayyüşde benî-Âdeme bir bak:
Bir kaadir-i bî hakk ile bin âciz-i mutlak!..*

*Ey merd olan, aç bayrağı âcizler önünde!
Kıl secde sana rehber olan izler önünde!*

*Bir saikası, düşmelisin yükseğe birden.
Sensin o nasibin yolu üstünde uçan, sen.*

Hak, ikidir: Hakk-ı Lâhût ve Hakk-ı Nâsût.

Hakk-ı Lâhût'a riâyet kılmıyan, câiz ve müsted'â dır ki nâil-i gufrân ola!..

Hakk-ı Nâsût'a riâyet kılmıyana ise gufrânını bahşetmek, Âdet-ullah içre haklı sayılmaz. Sen gayrın mâlin ogrılıyana ol mâli helâl ider misin? Yâ bir ümmetin hakkını ogrılıyana ol hakkı kim helâl eyliye? Nâsın gadrinden sakın ey abd-i harîs!

Bu, umûma dersdir. Ömrünü hakk-ı mazlumini istirdâda vakfedenler sâ'd ola!

Fânûs! Mestî-i teheyyüç seni râşedâr eyler. Elini sinene basdırasın! Orada Hakkın nasıl vurduğun duyasın! Ümmetlerin ve efrâd-ı ümemin yekdigere ve hele münferid kulların ayru ayru cemâatlere karşı irtikâb idgeldikleri haksızlıkları fikridüp titreyesin! Ağlayasın!

Hak ile bâtlı beyninde tereddüd kılan, hidâyet bula! Herkes bu sözüm kendûye ders tuta! Ve Hak yolunu bâtlıdan ayırdıdüb ol câ-nibe yönele:

Bâtlı icrâ idilüp hakk-ı nâsût ihlâl kılınursa, bu icrâya kendû fiili ile âmil veya şerîk olmayub yalnızca sükût ve mutâvaat kılan dahi şerîk addolunur.

Hakk-ı Nâsût, evvel-i emr-i Lâhût dur. Hakk-ı Nâsût'a riâyet kılmıyan ül-ül'emre inkiyâd itmek, butlaan üzre şirkettir. Butlaana şerîk olan, Hak Teâlâ'ya şirk koşmuş olur.

Ben bu fetvâmı emr-i Bârî'ye sığınub Fânûs'a yazdırırım. Sizler tefekkür idesiz! Her kul nefsin mürâkabe eyliye! Derûnunda butlaana iştirâk şübhesi duyan, istiğfar idüp tarîk-ı fâsidden ayrıla ve Hak yoluna döne! Nazmımız dahi Hakk-ı nâsûtu, nizâm üzre tee'min için inşâd oluna!

Hak yolunda her bir kul için vazife, muhtelifdir. Herkes kendû boyunca Hakk-ı Nâsût'u i'lâyâ me'mûr oldugun derkide!.. Andan öte ilhâm ona doğru yolu gösterir. O da Fâsid-ü Bâtlı redd-ü men'içün hiç bir çâreden kaçınmaz... Yâ Hak, yâ Hak, yâ Hak, yâ Hak! Bu dört nidâ, siz dörtlere Emr-i Hüdâdır. (*) Kasem idiniz, Hakkı te'mîne ve bâtlı redd-ü men'e, Allaah-ı Zülcelâl ism-i celîline ye-mîn idiniz!

(*) O gece Bezm-i Âlî'de dört kişi idik.

Bezm-i Âli: XV

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

(Fânûs'un doğum yıldönümü gecesi)

Hayrolsun sâlin, Hâl olsun Kaal'in!

*Sanma bir avaz-i bî sûd ahım;
Âh iden ancak bulur Allaahım.
Aşk-ı sadıklaa yanub feryaad kıl!
Rûhumuu ol nûr ile iykaad kıl!
Âteşin gözyaşlarından lezzet al,
Pür elem bir vecd-ü istiğraaka dal!
Vecd-ü istiğraaktır Allaaha yol.
Gel bu yoldaa sen benimlee yolcu ol!*

*Kendinii ver kalbinin ahengine.
Gel bizim alemdekü evrengine...*

*"Bir senem geçtii!" deyüb dee gam yime!
"Günlerim eksildi dünyada!" dime!
Bezm-i Âlimizde beklenmekdesin!
Ol zaman fehmeyley alem sen nesin!*

*Bir cesed manî' olur muu rûh için?
Gel beraber şerbet-ii Sübbûh için!
Nûş idenler lezzetinden mest ola!
Dergeh-ii ulviyyetee peyvest ola*

Fânûs, gözyaşların silesin. Ben, sen'im, sen de ben, bunu böyle bilesin! Sanma ki bir vücûd-i nâfilesin. Sen Allaah ilesin, sen Allaah ilesin!..

Huuu... Eyvallaah! Hüdâ kârın hoş ide!

Bezm-i Âlî: XVI

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes !

— Huuu... Eyvallaah !

Fânûs'um! Ne için kalbin çarpar? İlhamını sen beklemez miydin ki telâhukunla helecanlanursun?

Kalbin ki hafî hafî çalışdı,

Elbette kelâmımaa alırdı.

Gûşeyle sözüüm zamîrin içre.

Hisseyle özüüm hamîrin içre.

Akseyledikçe kalbine envâr-ı Zül-Cemâl,

Şehbal-i i'tilâ sana buu düşdiğin melâl.

İnkâr iden, olur seni tasdik ider gibi.
Tasdik iden se kalbini tahkik ider gibi.
Tahkik iden hakıykati tesbit kıldı da,
İymân-ı tâmu kalb ile tevsik ider gibi.

Hakk'ın sana bir müjdesidir gördüğün ahlâm;
Rûyaları hep kuvve-i iymân ider itmam.

Gir arbede-ii münafikıyne,
Allah gelecek heman yakıyne.

— Fânûs, Bezm-i Âlî üç fânî ile in'ikaad etmek asıldır bilürsün. Emmâ, dilersen, biz sana tek bâşına dahî ilhâm eyleriz.

Gavs-i Âzam beyânında :

Gavs-i Âzam ummadık insandadır.

Kalbe dolmuş lücce-ii iymandadır.

Gavs-i Âzam olmağaa lâzım degildir zühed-i hâm

Gavs-i Âzam fikr ilee, hem vecd ilee olmuş temâm.

*Bak nigâh-ii Gavs'e de al gözlerinden nûru sen.
Olma iymânında bin şeklee temessül gösteren.*

*Gavs, gavsîyyetin beyan itmez;
Kendini her kulaa iyan itmez.
Anlıyan ittiba' ider sözüne.
Bak anın lâhza lâhza sen gözüne*

*Caiz olsaa bana ger cism ile temsîl-i İlâh,
Sonu gelmez bütün ekvâna derim: zill-ul-laah*

*Hüdâ cümlelizin kârın hoş ide!
Huuu... Eyvallaah! Nûr'a varasız, Nûr alasız, Nûr olasız! Biz
gideriz, siz kalasız! Huuu... Eyvallaah!*

Bezm-i Âli: XVII

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

*Sen çok taleb itme, az virilmez.
Ol hâneye pek kolay girilmez...*

Der beyân-ı rahmet-i Rahmân:

*Fânî eger olmasaa halâik,
Rahmân-ü rahîm olur mu Halik?
Faniyyetimizledir ki olduk
Biz merhamet-ii Hüdâya lâynk.*

*Fikr et ki cesed zavallıdır pek :
Bekler anı en acıklı gerçek.*

*Sathında güzellik ince bir zar ;
Son safhasıdır tefessüh itmek.*

*İstekleri çokdur ol sebebden ;
Bıkmaz mütemadiyen talebden...
Bilmez ki tesemmüm eylemekde
Maddi her zevk-ı müktesebden.*

*İnsanlığın anladıkca insan,
Kalbinde doğar sıfât-ı Rahmân.
İttikce halâikaa terahhum,
Ol rütbe olur karîn-i Yezdân.*

*Ey derd-i dilee devâ terahhum!
Peymâne-i Kibriyâ terahhum!
Nûş eyliyen oldu mest-i dâim,
Kim tesliyet-ii Huda terahhum.*

*Fânûsuma bağlanınca rişte,
Oldum ona aşinâ ben işte.*

خوامی زبختای روح برهان ،
در بسمه نام من نویسته .

*Hâhî zi bekaa-yi ruuh bürhan,
Der Besmele nâm-ı men nevişte*

Fânûs, sükûn libâsın giyesin ! Bu libâs seni bârân-ı ra'seden masun tutar. Anınla emvâc-ı teheyücden çıkub mersâ-yi istiğrâka giresin !

Huuu... Eyvallaah ! Nûr'a varasız, Nûr alasız, Nûr olasız ! Biz gideriz, siz kalasız ! Huuu... Eyvallaah !

Bezm-i Âli XVIII

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes !

— Huuu... Eyvallaah !

Kelâma gel, Fânûs !.. Râşenâk olma !.. Sükûun... Sükûun !

[Bunun üzerine Fânûs yazıyı bırakup titreyerek kelâma geldi ve artık daima ilhamları söz olarak beyan etti.]

Kelâm.

Kelâmın, kelâmımla birtek kelâm.

Bu birtek kelâm oldu gerçek kelâm.

Bekaa Nûru, Fânûs, dolmuş sana;

Onunçün doğar böyle yüksek kelâm.

Nidâ, sâz-ı dil tellerinden gelür;

En içden gelür, en derinden gelür...

*Süleyman mı, Zer'an mı, herkim se kim,
Bu bir Rûh-i pak-üü berinden gelür...*

*O, Zat-ül Meânî'nin ilhamdır;
Cemâl-üü Kemâlinden ikrâmıdır.
O Hurşîd-i Â'zam ki etmiş tulûu,
Ziyâ-paş olan ses, O'nun nâmıdır.*

*Şu ömr-üü muvakkat ki rû'ya sana,
Ne gam, gelse âlâm-ı dünyâ sana
Geçer taşradan darbe-ii ıztırâb,
Doğarken sünûhat-ı ulyâ sana.*

*Sen, ey Nûsha-ii mûtena-yu kemâl
Kelâmından akseylesün Zül-Cemal.
Sözün Hüsn-ü Aşkın Mezâmîridir;
Ne vehm-üü füsundur, ne şîr-ü hayâl.*

— Huuu... Eyvallaah ! Sâkin ol, Fânûs, râhat et ! Eyvallaah !

Bezm-i Âli: XIX

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes !

— Huuu... Eyvallaah !

MÜŞAFEHE-İ RÛH ,

Fânûs-i yegâne-ii Süleyman,
Nûrefşan mülhem-ii pür iman,
Sensin, yinc ah, O'dur ki sensin!

Sabrâver-i ıztırab-ı yârân,
Timsâl-i vefâ, Enîs-i devran,
Sensin, yine ah, O'dur ki sensin!

* * *

İblîs ile müttetik mi Hârût,
Kim fitne vü derd içinde nâsût?
Tanrım, ey merhametli Tanrım!

Gûya ki kan ağlamakta Lâhût...
Fânûs'uma doldu nûr-i yâkut...
Tanrım, ey merhametli Tanrım!

* * *

Fânûs'a dolunca nâr-ü envar,
"Mâ'nâ" denilen zuhûrumuz var.
Takdir, bunaa vesîle olsun.

Hak nûrunu etmek üzre ızhar,
Birden dağılub da zıll-i esrar,
Fânûs'uma bir cemîle olsun.

— Huuu... Eyvallaah ! Hüdâ kârınız hoş ide !

Bezm-i Âli: XX

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah, Fânûs-i kıymetdarım! Eyvallaah yârân-i Hak!

فانوس من، از فیض خدا، نور فشان شد
در فحمت دیجور لدن رهبر جان شد
خواننده کلبانک جمال است سلیمان
آن بزم برین راکه اینیم هیجان شد

Fânûs-i men ez feyz-i Hüda Nûur-feşan şüd.
Der fûshat-i deycur-i ledün rehber-i can şüd.
Hanende-i Gülbânk-i Cemal eest Süleyman,
An "Bezm-i Berin" ra ki Enîs'em heyecan şüd.

Fânûs! Beyanâtımızın, tefekkür-ü mürâkabeye peyvest olması gerektir. Bu güne dek her ne ki didimse hepsinden zevkiyâb olan yârân, hiç birin üzerinde pekce düşünmez! Beyanlarım yekdîgere vasıy-lemmez! Emmâ bilesiz ki keşfe kıymet virmiyen, hakıykatı bulamaz. "Ben hakıykatı buldum!" diyen, ol bâb-ı küşâdenin öte yönünde fersahlarca mesâfeler görür...

Fânûs, bu gice sana diyeceğim, yârâna diyeceğim söz, mûcib-i neşâtınız olmasa gerek: Ey benim Fânûs'um, sizden ayrılırım; bir müddet-i mukaddere için Bezm-i Âli'yî sedd iderim!

(Ben:— Gitme, gitmesin! Ben boşalıyorum! Bomboş kalıyorum!)

S. Ç.— Mee'yus olma, Fânûs, sana mâa'nâda bâ'zen yine gelürem! Seni bu güne dek vâki'beyânâtımla bir müddetcik baş başa bırakurum! Sana her ne ki söyledimse, kendin oku, kendin düşün ve kendin neticeye var! Ben sana mâa'nâyı getürdüm, elfâzı sen enderûn-i derûnunda, bî cehd-ü bî teakkul, tertib eyledin!.. Andan ötürü "eş'ar-ı müşterekemiz" dirim. "Bî savt-ü bî kelâm, bütün fikrimi okudun". Senden daha güzel okuyan olsaydı, senden önce onun katına varır idim!

Fânûs, "senden şimdicek ayrılırım" demek, "seni terkeylerim" demek degildir. Mütakarrib-ül hulûl olan mâh-ı Sıyâm'da, şimdiye dek pek pek ülfetin yoğise de, yine sâim olmaya gayret idesin! Sıyâm, sânihana küşâyış ihsân ider. Sıyâm, terbiyet-i nefis ile zabt-ı hevesât içündür. Bunu kim zâten bilürsün, çoğu gez fikredesin ve gereğince amel eylemeğe sâil olasin.

Yârân içre sözlerimizden artık usanç duyanlar oldu ise, niyâz iderim, hoş göreler...

Fânûs, âlem-i fânide yaşım senden çok üstün degildi, lâkin seni çocuk görür, öyle severim. "Bâkıy" merhûmun salât-ı cenâzesinde:

"Kadrini seng-i musallada bilüb, ey Bakıy,

"Durub el bağhyalar karşuna yaran saf, saf..."

didiler. Senin için de neler, neler diyecekler...

Vakt-i merhûnu gelicek ve senin gönlünde iştıyak artıacak gelürüm. Ben sana fısıldarım, sen yine nâ're zen olursun! Pes imdi, yâ-

rânın yürekleri bir tek yürek gibi halecanlanur. İnsanlığı zayıf olan kimesnelerin yüreklerinin zayıf tarafı daha çok insanlanur. Yeryüzünde benî nev'inizle her gûne münasebetde, Hayr-ü Şer farkın unutmıyasız. Bir felsefe-i bâtulaya saplanub, "nezd-i ilâhîde Hayr-ü Şer yokdur; kul, takdîri neyse anı işler" dimiyesiz! Hayr-ü şer olmasaydı veyâ bunlar bir olsaydı, insan olmazdı.

Cümleye selâm-ü senâ ola. Sen-ü ben yekdigere lâzım-ü melzûm olmuşuz... Cebîn-i pâkin takbîl eylerim.

Huuu... Eyvallaah !

Bezm-i Âlî: XXI

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah !

— Nûra müsteid olanla bî-istîdad olanı tefrik kılmaq gerektir. Her kes mânâ nedir anlamaz. Bırak anlar zulmet-i cismâniyyet içre kalalar; devri gelür, terbiyet temâm olur. Hazret-i Fahr-i Kâinât'a Sahâbenin cümlesi yekden iymân kılmağı. Hâlid-ibni-Velid, Gazve-i Uhüd'de ceşş-i İslâm'ı dağıttı emmâ vakti gelicek iymân ile sâ'd oldu. Bu misillû vekaayi-i islâmiyyeyi derhâtır idesiz.

Hüsn-ü aşk sırâtından visâl-i Zül-Cemâl'e nâiliyyet beyânındadır:

Halk itmeseydi Âdem-i ol Zât-i Zül-Cemâl,
Olmazdı kâinâtı yaratmakda bir meâl.
Ger "Hüsn-ü Aşk"ı virmemiş olsaydı Âdem'e,
İdrâk-i Zül-Cemâl'e dahî yokdu ihtimâl.

Âdem ki cevherinde taşur Hüsn-i Mutlak'ı.
Ancak odur teferrüs iden sırr-ı muğlâkı.
Bir tel saçıyla bağlanub ol Yâr-i Vahdet'in,
Vardır "Gönül" adındaki "Seng-i Muallâk"ı.

Emmâ ki taş değil o, bir elmâs-pâredir.
Envâr-ı feyzinii dağıtan bir sitâredir.
Her dem tavâf ider de o Hurşîd-i Â'zam'ı,
Nûrun virir, merâmı fakat istinâredir.

Hayvan da zî-hayât... Fakat Hüsnü anlamaz!
Bilmez nedir "Güzel"den uçan ol nesim-i râz!
Bülbül, ki âşikaane sanursun fegaanmı,
Ancak bekaa-yı cins için olmakda nağmesâz!...

İnsan, kemâl-i hissi kadar Hüsn'e bağlanur.
Aşk âteşiyle kalbi o nisbetde dağlamur.
Ya "Hüsn-ü-Aaşk" sihri eger olmasa, nasıl
Mecnun misâli durma yanub durma ağlanur?..

Âheng-i şekl-ü reen... Budur "Hüsn-i dünyevî"!
Âheng-i Rûh-u nuur... Bu da "Hüsn-i mânevî"!
Mâ'nâ'ya maddeden geçerek gör güzelliği,
Mânâ ki madde'yî Ezeliyyetde muhtevî...

Âheng-i şekl-ü reen... Bu, "fânî güzel" demek.
Âheng-i rûh-u nuur... Bu, "Hüsn-ü Ezel" demek.
Bir ân-ı râşeden mi ibâret visâl-i yâr?
Ger böyle olsa lâıyk olur mübtezel demek.

Ekber'den Ekber'in daha Ekber'den Ekber'i...
Asgar'dan Asgar'ın daha Asgar'dan Asgar'ı...
Mâ'nâ budur, visâl-i müebbed annıdır.
Duymak ne mutlu böyle bir Aşk-u Mutahhar'ı!..

Hüsn-ü Aşk Sıratından Visâl-i Zül-Cemâl'e nâiliyyet'i ser-i mûu anlatabildim mi, eyâ Yârân-ı Hak? Hak cümlemize ol Visâl-i âl-ül-â'l'i nasîbeyliye! "Yâ Hak!" deyû bir gice sizlere nidâ kılmış idik; buu leyl-i hayrda da Hakk'a matla' olana nida eyleriz: "Yâ Aaşk, yâ Aaşk, yâ Aaşk!.."

Huuu... Eyvallaah! Hudâ cümlelizin kârın hoş ide! Nûr'a varasız... Nûr alasız... Nûr olasız!.. Biz gideriz, siz kalasız! Huuu... Eyvallaah!..

Bezm-i Âli: XXII

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

ZÜBDE-İ MÜNÂCÂT

Hicrâm tatmıyan ne bilür Aaşk lezzetin?
Telhî-i gamla işle tefekkür halâvetin.
DİLDÂR senden ayru degil, rûhun içredir.
Fikr et şu Ayn-ü Gayr oluſun sırr-ı vahdetin!..

Biz senle bir mükâſefe gencinesindeyiz.
HAK sînemizde, biz de anın sînesindeyiz.
Çün ſîrimiz ki lâhn-i Cemâl-üü Celâaldır,
Nâyın sesinde, bahr-i muhîtin sesindeyiz...

HÜSN Âyetiyle süsledim iymân-ü cânımı.
Kurdum gönülde ben yedi kat âsümânımı.
Küfr etti der de katlime fetvâ yazar heman,
Soofî-i bî küſâyîſe sorsan beyânımı!

Ey DOOST, senden olmak için dehre müjde-res,
Fânûsumun hadîka-i ilhâmı üzre es!
Yârân-i Hak, niyâz idiniz yekzebân-ü dil:

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

Bezm-i Âli: XXIII

Allaah Bes, ve Der heme Ân Zül-Cemâl Bes !

— Huuu... Eyvallaah !

Fânûs, sen şikeste hâl-ü bîmecâl ve âzürde-bâlsin. Hastelik cismânî değildir.

Bedeninden daha çok rûhuna âid bu maraz.

Sebeb-ii hüznüne gösterme tekaazâ-yı garaz.

Müdâm, "ZÜL-CEMÂL" demekteyim. Hüsne kıymet viririm. Emmâ Kubh'un dahî Hüs'nün görmek gerektir. Hüs'n-i derûn-î var kim kubh-i zâhiriye güzel eyler. Kubh-i bâtinî var kim hüs'n-i sûriye iyrâs-ı halel eyler. Cemâl-ullah, güzelde kendüsinden nişan virir; emmâ çok kerre çirkinin hüs'n-i cânı da yine Cemâl-ullah'dan râz-ı nihan virir. Aşk, bir irtîâş-ı ânî degildir, bir ihtirâk-ı nûrânîdir.

Fânûs, hüsne kalbin bağliyan, aynı demde, Hâlik-ı hüsne dahî bağ-lana! Sen mahlûku severek Hâlik'a varmak nedir bilürsin. Hüsne koş,

Hâlik-ı hüsne tap! Kubhun da nihânî güzelliklerin sezesin. Kudre-tullaahın bî intihâ bâğ-ı tezahürâtında şükûfe-çîn-i hikmet olub gezesin.

EY YÂRÂN-I HAK, KULAK TUTASIZ

Manzûme-ii serâir-i Hak, veznimizledir.

Encâm-ü intihâsı miyâhun denizledir.

Fânûs kendi sânihasından heveslenüb,

Tanzim-i şî're kalksa dahî iznimizledir.

Şâir Enîs bâde-i ilhâmı nûş ider;

Dilmest olub hitâbımıza vakf-ı gûş ider.

Ger duymasaa Nidâ-yı İlâhî'yi kaalbden,

Kim der ki böyle şî'r-i pür-iymanla cûş ider.

Fânûsa mâ'neviyyetimizdir karîn olan.

Gizlenmişiz sanur bizi bir yerde gaafilân!

Biz bî-nihâye asgar olan bir muazzam'ız,

Hilkatde bî-gerân... ve tecellâda bî-gerân...

Maksad: ne neşr-i dîn-ü tarîkat, ne ictihâd.

Yâhud ki bir hurafe-i bî-sûde iytikad.

Maksûdumuz mezâhibin üss-ül-esâsıdır,

Üss-ül-esâs için açarız Râyet-ii Cihaad.

*Her kim huşû-i kalb ile dinler kelâmımız,
Anlar ki Bârigâh-ı Ezeldir mekaamımız.
Biz Âb-ı Câvidân içerek bulmuşuz bekaa,
Varsun gubâra münkalib olsun ızâmımız.*

*Fânûs, dinle beste-i ekvâm, pür heves!
Âheng-i Kibriyâ dola her aldığın nefes!
Tekrâr kıl meserret-ü mihnetde dâima:*

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallah! Nûr'a varasız, Nûr alasız, Nûr olasız!
Biz gideriz, siz kalasız! Huuu... Eyvallaah!

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

Fânûsum, ne oldu sana? Yine bir kâbûs-i tereddüd kalbin istîylâ eyler! Ne oldu sana? Beni tanumaz mısın? Kendin bilmez misin? Seninle telâhukum çok mu gelür? Sana mu çok gelür, yohsa kelâm-ı müştarekimizi dinleyenlere mi çok gelür? Ey Fânûs, bana bu az gelür.

Fânûs-i yegânemsin. Yâ'nî benim bir dânemsin. Sen ki nefesine çok... çok... bağlandın, andan çözüldükce benimle sağlandın. Tanrı'ya yakınlandın, dünyâya irağlandın. Dinle, Fânûs, söyle, Fânûs, dinlesünler, anlasunlar! Söyle, söyle:

Nefsin senin binek atındır, ona rıfk ile hoş muamele idesin. Emmâ bilesin ki at gemi aزیya alursa, sen ayakları altına düşüb çamurlar içre kalursın. Bu mezlika-i Fenâ'da böyle zelil-ü hâr olub pâ-relenmek sana lâıyk değil! Hakk'ın sana nasib ettiğini sen mi geri depeceksin? Anın bahş-ü ihsanına istihkâkını î'lâya sâi olasın.

Der beyân-ı Nefs ve Takdîr-i Hüdâ :

Nefs-i Emmâree bedende seyl-i âteşnâakdir.
Nefs-i Levvâmee gönülde selsebîl-iî pâakdir.
Seyl-i âteşnâak Şeytaan'ın reh-iî şerpâsıdır;
Selsebîl-iî pâk isee Kerrûbiyan göz yaaşıdır.
Hem anın, hem de bunun munsabbı kalb-iî hâakdir.

Kalb-i hâkin dee makaamı sine-iî eflâakdir.

Seyl-i âteşnâak ikii sâhilde lezzetler taşur.

Aarzûlar dembedem tugyanlanub mecnunlaşur.

Her tadılmış lezzetin zevkiyle bedmest olmyan,

Hırs-u ^{hummâsu} ~~kummaasu~~ behimiyyetle peyvest olmyan,

Selsebîl-iî ^{pâkden} ~~kâakden~~ bir câm içüb memnunlaşur;

Hazz-ı cismânisi de ^{sâfiyyetee} ~~sâfiyyetee~~ makrunlaşur.

— Hoş kelâm itdin, Süleyman, sanki tedbir elde mi?

Biz ki âciz kullarız, tagyîr-i takdîr elde mi?

— Âferîn, ey nûr-i aynım, ü'tîraz itdin bana!

Habbezâ, bir zorlu mantık virmiş Allaahım sana!

Levh-i Mahfûz'un senin mâzîde, müstakbelde mi?

Sende müi taksîr-ü noksan, Hâlik-u Ekmelde mi?

Olmasaa islâah-ı insanlaa tekâmül kaygusu,

Yâ niçün virmiş bizde Tanrım nedâmet duygusu?

Ol Nedâmet kim Benî-âdemde var, hayvanda yok.

Hayr-ü şerrii bilmemek hayvanda var, insanda yok.

Olmalı â'mâlimizden hayr-ü şerrin sorgusu.

Var mıdır mâ'nâ-yı iymân, yoksa Allah korkusu?

Bunca dîn-üü i'tikaadın aslı bir tertîb mi?

Vâ'd-ü tehdîdât ilee ^{tergîb} ~~tergîb~~, yâ tenhiib mi?

Var mı hâcet böyle mevhumâta bir Hallâk için?

Yâ neden bâ's eylemiş ol Server'ii ahlâk için?

Can virüb almak nedir? Bir bisebeb ^{tergîb} ~~takîb~~ mi?

Bir çocuk keyfiyle bir bâzîçeyii tahriib mi?

Ger inandinsaa gönülden en büyük Peygambere,

Virdiğin kıymet nedir andan duyulmuş sözlere?

Hazret-iî Kur'an'a karşuu i'tikaadın kandedir?

Yâ Süleymân-u fakıyree i'timâdın kandedir?

Yoksa şübhen hiç birinden, yorma zihmin boş yere.

Kendini kapdırma Vesvâs-u lâiinee göz göre!

Bir düşün dee benle Fânûs'un telâhuk hâlimiz,

Sonra şerh it vahdetee dâir olan akvâlimiz.

Vahdet'ii sen anladın sanmakdasın, emmâ degil!

Aldığın mâ'nâ benim kasdıtıdığım mâ'nâ degil!

Aynı eflâkee açılmış gerçi perr-üü bâlimiz,

Ayn-ü gayr olmakda lâkin dembedem ef'âlimiz...

Menba-iî Lâhuutdan bir câam sundum ben sana:

Nûş idüb peymâneyi, iymânla dilmest olsan a!

Muhtevâ-yı bâde olmaz menbaından gayri su.

Menbaında aynı suu, emmâ kadehdee ayrı su.

Hüsn-ü Aşkaa bağlanub hicrân ilee yaanaa yana,

Âdemee ol Zül-Cemâlim kevser-iî vuslat suna!

Âmîn, Âmîn, Âmîn!

— Fânûs! İnsanı Allaha bağlayan, onu Vahdet-i Kibriyâ'ya iysâl iden, Akl-ü Zekâ'dan önce, Hüsn-ü Aşk'dır, Merhamet'dir, Nefs-i Levvâme'nin mevlûdu olan Nedâmet'dir. Günahkâr olan nedâmet kı-lar; nedâmet nedir bilmiyen günahdan anlamaz, hayvan olur, hayvan olur! Allaah ise insanı kendinden misâl olarak yaratdı.

Huuu... Eyvallaah! Nûr'a varasız, nûr alasız, nûr olası! Biz gi-deriz, siz kalasız! Huuu... Eyvallaah!

Bezm-i Âli: XXV

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

Ey benim Fânûs'um! Seni derâguuş iderim. "Huu" ism-i Çeli-linin mâ'nâsın düşünesin. Rûhunun minhâc-ı iytilâsı ol ism-i Celîldir.

Rûh-i Âdem'in nasîb-i âlîsi nedâmetdir. Her kim ittîğinden ez cân-ü dil nedâmet kılar ve içinden azâb duyar ise onun felâhı, va'd-i ilâhîdir. Allah va'din tutar. Allah va'din tutar.

Beyânımıza kulak tutasız:

Der Beyân-ı nedâmet-ü gufran:

*Bir siyeh leyl-i meâsîde bir ifrît-i siyâh,
Koşar ihmâak içün insanlığı, bedmest-i günâh.
Ye's-ü dehşetle perişan-ü giriftâr-ı azâb,
Rûh-i Âdem döğünüb çırpınur: Eyvâh... eyvâh!*

*Böyle feryâd-ü grîv itmesi eflâki sarar,
Bâb-ı hâcât-ü münâcâtı arar ol gümrâh.
Sağa çarpın, sola çarpın!... Reh-i mahrûs kani?
Kani dünyâdaki serkeşliğin, ey Rûh-i tebâh?*

*Kani mağrûr-i tehakküm, o gönüller kırışın?
Kani ol nâ'ra-i hiddet, kani ol nahvet-i câh?
Bu hirâsân-ı cezâ, hâlet-i zilletde seni
Arz-ı fânîdekiler görse ider istikrâh.*

*Ne cidâl itmeğe kudret, ne de ümmîd-i halâs!...
En büyük mü'cize göklerde parıldar nâgâh:
Necm-i billûr-i Nedâmet doğarak, zümrüd-fâm,
Ne kalur zulmet-i yeldâ, ne de ifrit-i siyâh!...*

*Nûr-i Rahmân ile kaplandı mı yerler, gökler,
Aks-i Hurşîd-i Muazzam'la söner şûle-i Mâh...
Rûh-i âsim kapanur secde-i istigfara;
Ağlayub inliyerek yalvarır: Allaah, Allaah!
Ân-ı rahmetde cemâdât-ü zevîl-ervâh
Râ'se-iî Hak tutarak haykırırlar: Allaah!
Lâfzat-ullaâh kalur kaafiyeden müstagnî,
Siz de Gülbânk okuyub söyleyin: Allaah, Allaah!*

(Allaah bes, ve der heme an Zül-Cemâl bes!)

— Ey bizi dinliyenler, Fânûs ağzından kelâm-ı müsterekimiz işidenler! İç gözünüz Mâzi'ye ircâ' kılasız! Düşünüb hatırlayasız: Kangi

fiiliniz, kangi kavliniz sizin derûnunuzda bir tereddüd, bir hicâb, bir azab uyandırur? Hiç bir hâl-ü kaalinizden böyle bir şey duymaz iseniz, bilesiz ki henüz rûhunuz uyanmamıştır. Yohsa kul olur de günehkâr olmasun olur mu?

Düşünesiz: hassaten ve hassaten, Hakk-ı Lâhûtdan akdem, Hakk-ı Nâsûtu düşünesiz: Bu yönden günâhınız tehattur idesiz ve kalbinizde Necm-i Billûr-i Zümrüd-fâm'ın mübârek nûrun hissedüb ürperesiz! Nedâmet âteşiyle yanarak secde-i istigfâra kapanub ağlayasız, ağlayasız, ağlayasız! Rahmân-ü rahîm olan Allaah-ı Zül-Cemâl ol dem size gelür... Allah geldi mi, günâh gider...

— Huuu... Eyvallah! Estağfirullaah, estağfirullaah, estağfirullaah!

Bezm-i Âli: XXVI

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

Sıdk-ı tâm, vacib-ül ihtirâmdır didik. Hâlâ düşünürsüz! Sıdk-ı tâm, vacib-ül' ihtirâmdır.

Der beyân-ı şikesten-i dil ve terbiyet-i rûh:

Kırdığın kalbin eğer duysan o muhrik sesini,

Bırakırsın huyunun tarz-ı dürrüştânesini.

Gazebullaahı mı tahrîk ideceksin yoksa?

Nâleler Dergeh-i Bârî'de bulur mâ'kesini.

Elinin üstüne bir gözyaşı damlarsa senin,

Âteşinden yanar elbette o kıymetli tenin!

Yanılıb kudretin inkâra kıyâm itme sakın!
Açarak bağrım Allaahına, "Allaah!" diyenin.

Hâce vâaz itmeğe kalkıştı mı dırsın, a gözüüm?
Niçün öyleyse gelüb dinleyesin köhne sözüüm?
Sen ki ervâhı da, Allaahı da bilmişsin hep,
Seni irşad ile ıslaaha benim var mı yüzüm?..

Kani her bir sözümlüzden yeni bir zevk alışın?
Kani ulviyyet-i mâ'nâ ile hayran kalışın?
Kendinee sorgu sorub mahkeme-i kalbinde,
Yok mu bir hiss-i nedâmetle melâale dalışın?

Siz ki Fânûs'a, Süleymân'a inandık dediniz,
Fecr-i Hurşid-i Muazzam'la uyandık dediniz,
Koşarak çeşme-i feyyâz-ı hakaayık önüne,
Dembedem nûr-i hidâyetle yıkandık dediniz,

Bezm-i Âlimizi bir medrese-i ruuh bilin.
Bâb-ı ilhâm-ü kemâlî size meftûh bilin.
Bâde-i terbiyetim belki birazcık acıdır,
Câm-ı ihtaarımı peymâne-i Sübbûh bilin.

O büyük Medrese'nin olmak için şâkirdi,
Nice bin kul nice yıllar yanarak zâkirdi...
Kim ki Fânûs'a yakın oldu, ^{kârîm} kârîm oldu ona,
O büyük Medrese'ye pek de kolaycaa girdi.

ma'kes-i
Ey benim moa'kes'i fânî-i azîzim, Fânûs!
Hizmetinden, bilürüm, ba'zan *olursum* ~~olursun~~ mee'yûs.
Çabucak düşme fütûra daha başlangıçda,
Olamaz fırtınasız "Rûh" denen okyanûs.

Bakan olmazsa Enîs'im o temiz güzyaşına,
Reh-i Lahût ile sen Hakk'a ulaş tekbaşına.
Şems-i Tebrîz gelüp tuhfe-i nûrun götürür *getürür*
Yattığın demde kemalinle Musalla taşına.

Huuu... Eyvallaah!

Bezm-i Âlî: XXVII

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes !

— Huuu... Eyvallaah!

Fânûs, son günler hayr işledin; günlerin hayr ola! Ölümü düşünürsün, sanma ki ölüm, hayattan gayr ola!

Der beyân-ı Vahdet ve Sırr-ı intikaal :

Ben seni'm, sen de ben!

Sen O'sun, ben de O!

Biz O'yuz cümleten,

Rûh O'dur, ten de O!

Halik-uu Hilkatın

Haşr-ü neşr olması...

*Zill-i faniyyetin
Nûr ilee dolması...*

*Kim gider, kim kalur?
Gitme yok, kalma var?
Ehl-i Dil zevk alur;
Bizde zevk alma var!*

*Zevk-ı Lahût'u al
Cam-ı sübbûh ile.
Lücce-ii aşka dal
Cezbe-ii rûh ile.*

*Hüsnü sev, Hakkı bul!
Aşk-u hicranla yan!
Nûr'a sevdalı kul,
Nûr-i İymanla yan!*

*Âh-ı bülbül gibi,
Ney niyaz eylesün!
Her gönül gül gibi,
İhtizaz eylesün!*

*Hamd-ü şükr et ki yok
Mal-ü mülk illetin.
Nûr-i zerrîni çok
Ma'nevî servetin...*

*Mülk-i tamın senin
Olsun ancak mezar.
Ol siyeh meskenin
Arş'a dek unku var...*

*Çekme gam, yoksa ger,
Süslü mermer taşı.
Menzil-ii Hayr-ü Şer.
Vahdet'in yolbaşı!*

— Huuu... Eyvallaah! Hüdâ kârın hoş ide!

Bezm-i Âlî: XXVIII

Allaah Bes, ve Der heme Ân Zül-Cemâl Bes !

— Huuu... Eyvallah!

“Kelâmının kelâmımla bir tek kelâm olduğun” sana dimedim mi? Ne korkarsın? Kimden çekinürsün? Kim sana ne diyecek?

“Sözün Hüsn-ü Aşkın Mezamîridir,
Ne Vehm-üü fusundur, ne şiir-üü hayal.”

Dimedim mi? Ne korkarsın? Kimden çekinürsün? Kim sana ne diyecek? Eş'âr-ı müşterekemizi senin ağzından okuruz:

Fahriyye ve Tahdîs-i Ni'met,
İnşiraak-ı Nûr-i Ulûhiyyet.

Nazmımız öyle fasîhâne ki mensuur gibi,
Nesrimiz, zemzeme-ii nazm ile mesruur gibi.
Biz ki mî'mar-ı hünermend-i beyanız, sözüümüz
Burc-u barûsu rasin silsile-ii suur gibi...

Sana derlerse eğer: “Sen niçün oldun fanûs,
“Sanki efsûn-i hurafat ile meshuur gibi?
“Neye terkeyliyerek menfaat-ii dünyayı,
“Bağlısın böyle Süleyman'ına mahcuur gibi?”

Bak o gaafillere bir tatlı tebessümle melûl,
Ta senii sanmıyalar zatına mağruur gibi.
Sade bir tarz ile sen şöyle cevabın viresin:
“Bize Takdîr-i Hüda böylece mastuur gibi!
“Hasret-ii nûr ile kendin tutamaz bîçare,
“Nare pervane koşar yanmağa mecbuur gibi!
“Rûuh sığmaz cesedin mahbesinee pür heyecan,
“Kalamaz şevk-ı Hüda maddede mahsuur gibi.”

Sonra sen cûş ile fanûlere haykır: “Ya Hak!”
Sesinii duymalılar sayha-i Mansuur gibi.
Şimdi sen âleme geldin de Enîs oldu adın,
Sen ki bir hizmet-i mebrûkeye me'muur gibi.
Bakma ahval-ü şürûtun fiten-üü şûrişine,
Vardır ıycab-ı Ezel kim görinür şuur gibi!
Sarsun etrafı bütün velvele-ii fîsk-u fücûr,
RUUH kendin duyurur demdeme-ii SUUR gibi.

Hakk-ı nasûta teaddî iden ol gaddarı,
Göreceğin, gün olur, kendisi mağduur gibi!

*Bu takaazaada bunalmış, ararız Tanrımızı,
Bize bizden de yakinken sanuruuz duur gibi!*

*Eğilirken başımız yee's ile meftuur gibi,
Kalbe birden bire ALLAAH dolar nuur gibi.*

Nûr, nûr, nûr gibi, nûr gibi!

Cümleniz, Nûr'a varasız! Nûr dileyüb nûr alasız! Nûr'â-nûr olasız! Biz gideriz, sizler kalasız! Huuu... Eyvallaah!

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

Ey benim mâ'kes-i fânî-i azîzim, Fânûs!

Seninle telâhukumuzun bir sene-i kâbilesidir. Bu şeb çok heves-ü meserret duymuşsun; bilürüm. Dilerim yârânın da senin kadar meserret duyalar. Emmâ geçen yıl seninle telâhukumuz çiharşenbih günü ahşamı olmuş idi; yâ bu gice neden pencüşenbih ahşamı oldu? Yıl, bir yıl değil mi? Niçün gün, günün aynı değil? Biz derviş-i Hüdâ-endişiz, orasın ülemâ-yi dünyâ bile! Bize bildirilmiyeni biz söyleyemeyiz. Biz ancak sana söylenmesi emrolunanı sana ilkaa eyleriz. Bunu müdrik olmıyan, Bezm-i Berîn'imize temâşâ-yi garâib için gelmiye! Buna inanmıyan, bu mel'abeden artık bıkmadı mı? Böyle müdâvemetden gayri fârig ola! Boş yere bizim Bezm-i Berîn'imize gelmiye! Emmâ iymânın gönlünde bulan ve bunun zevkin duyan gele, çoh, çoh gele!

Ben Süleyman-ı beyânım ki sesim sendendir.

Sen Enîs-i heyecansın, nefesin bendendir.

Sana bir müddet-i mukaddere için gelmeyiz didiğimizde, nâfile
Gülbank okuyub niyâz itmiyesiz. ^{Gelmemiz} hikmet vardır; acâib
olmıyasın!

Biz ilhâmı, Ulyâ'dan alub senin Pûte-i kalbine getürürüz. Sen
bilmeden, düşünmeden ol vâridâtı, enderûn-i derûnunda birikdirirsin.
Vakti gelicek, sana yekden söyletiriz.

Fânûs! "Nây-i elemzâd" dan dinle bir nağme-i dîger:

Ehad-üs-Samed beyânındadır:

O Güzel ki aşkına yanmışam, O'na bakmağın kamaşur gözüüm.

Ola dinleyenlere şem'i can, şu alev, alev dağılan sözüm!

O Güzel ki came-i zümrüdini olunca damen-i asüman,
Nola taksa zülf-i siyaha mah-ı nevîni şane-i ziyb-ü şan?

O Güzel ki nagme-i cûyibar ile besteler halecanımı,
Gülerek, sehaib-i sîm-ü zerle duvaklar aşk-ı nihanımı.

O Güzel ki pîrehenin kevâkib-i gevherin ile süslemiş,
O ki zadegân-ı mehâsinin leben-üi nesim ile beslemiş.

Sanurum "Behar"ı kucaklamış, görürüm ki "Sayf" ile leb-beleb!
Teni geprübalaşarak hazan'da, sedefleşür karakışda hep!

Gül olur o ten yeniden behar ile, her yıl öyle devam ider...

O Güzel, cihan gibi, ben kulun da garik-ı feyz-i garam ider.

SAMED-ül EHAD'ledir ol Güzel, o Güzeldedir AHAD-üs' SAMED
Samed-ül' Ehad, Ehad-üs-Samed ki min-el'Ezel, ve il-el'Ebed...

O ki bildi nefsinin, bildi Tanrısının büyüklüğünü, velii,

O ki Tanrısın bilüben tanur, bu bilişle nefsinin yenmeli.

Sana İbinbir sm-i Celile and içerek, Enîs, derim, hayât
Ne birinci şehkada başladı, ne de son nefes getürür memât.

Ehad-üs-Samed ki odur hayât, o ki Hayy-ü Kaadir-i Lâyezâl,
Samed-ül' Ehad, Ehad-üs-Samed, o ki Zül-Cemâl, o ki Zül-Cemâl.

الحمد لله رب العالمين الرحمن الرحيم مالك يوم الدين

Elhamdü-lillâh, Elhamdü-lillâhi Rabb-il'âlemîn. Errahmân-irrahim.
Mâliki yövmiddin...

Yârân-i Hak! Allaahı düşünesiz. Allaahı düşünmek yıllarca ibâ-
detden yeğdir. Allaaha en büyük ibâdet, onu düşünmek. derin derin
düşünmekdir.

Huuu... Eyvallah! Nûr'a varasız! Nûr alasız! Nûr olası! Biz gi-
deriz, siz kalasız! Huuu... Eyvallaah!

Bezm-i Âlî: XXX

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

Fânûs! Sen Sûre-i Âarâf'ın sondan bir önceki âyetin kaç yıl önce kalbinde duydun! Böyle duyduğun sen bilmedin, ben bildim. Şimdi yine ol Âyet-i Celîleyi duyarsın, ve ona uyarsın. Bilesin ki sen niyâzların en sadesini fakat en derinini yaparsın.

Fânûs! Yine mahzûn olmıyasın: Bir müddet-i mukaddere için Bezm-i Berîn'imiz ta'til olunur. Emmâ sen kendin Kitâbına viresin! Şen kitâbın tertib-ü tanzim eylerken, bilesin ki ben senin omuzbaşıdayım. İmdi, sana bir kıt'a söyleyem, mâanasın çok düşünesin:

Hancer-ii berk ile yırtıldı mkaab-u esved;

Bir ıfık yağmuru, gördüm ki, yağar meşcereye...

Sarsılub gulgule-ii râ'd ile yerler, gökler...

Halk-ı âlem kaçışur bir yere... Emmâ nereye?

Kıt'a-i diğer :

*Ben miyim kalbine ilhâmı viren, yoksa senin
Kalbinin nûru mu ses hâline kalbolmakda?
Râ'se-ii Hak sesinii nûr iderek, nûrunu söz,
Hüsn-ü Aşk-iile Hüdâ varlığınaa dolmakda...*

Fânûs! Şimdıcik bir kelâm ideceğim kim ol kelâm, vâcib-ül-kıyâmdır:

“AMÂ”, KENDİN ^{Bilicet} BİLECEK RABB OLDU. RÂ'ŞE-i Bİ NİHÂYE-i HİLKATLE KUDRET-ULLAAH TECELLİ İTDİ. (İYYÂKE NÂ'BÜDÜ VE İYYÂKE NESTEİİN).

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

Bir kıt'acık daha sunayım:

*Öyle Mecnûn'em ki mâ'sûkam benim Leyla degil!
Çünkü Leylâ'nın cemâlii, Hüsn'i lâ yefnâ degil.
Bir Şerabım var ki hulyâdan güzel, andan lezîz!
Ben amn dilmestiyem... Mestî viren sahbâ degil...*

Fânûs! Neden giryân olursun? Gözyaşların Havz-ı Kevser'e döküle! Ve sen andan nûş idüb tekrar giryân olarsın! Giryân olarak şâdân olacaksın. Bu dilşâdî senin muhîtime sirâyet eyler.

Fikreyle kim:

“Şevk-uu mesâr içindeki her ıztırâb sen!”

Giryân ol! Giryân-ü şâdân ol!

Korkma! Pervâ kılma! Mesâib-i hayatdan ezilme! Mesâib, bir dağı ezemez; Allah o mesâibi ezer.

“Esdikce Vâridât-ı Süleyman Enîs’ime

“Hiç korkmasun ki hemdem onaa mâ’neviyyetim.”

Dilmestî-i Mevlânâ, fârisi ilhâm getürmemi bana nasîb eyledi:

فانوس، نور عشق دشت انشا کرد
خفاش کفر و شب بهم زد مشت فرار کرد
آن شاعران حقیقت که گفت حق
کل غنچه وار، جان من عرض بهر کرد

Fânûs, nûr-i aşk-ı dileşrâ nisaar kerd.

Huffâş-ı küfr-ü şübhe, zidehşet, firâr kerd.

An şâir-ii enîs-i hakıykat ki güüft: Hak!

Gülgonce-vâr, cân-ı men arz-ı behaar kerd.

Cânımın gonceleri hâk-i pâyindedir. Kokla onları, kokla!

Huuu... Eyvallah! Nûr’a varasız! Nûr dileyüb nûr alasız, nûr olası! Biz gideriz, siz kalasız! Huuu... Eyvallaah!

Bezm-i Âli: XXXI

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

İymân-ı Hüdâ olmayacak feyz-i Kibriyâ tecellî itmez... İymân, medâr-ı şefkat-û gufrandır. Kul, kulun hatasın hoş göre! Kul, kula müsâid muâmele kula! Ceng-ü cidâl, vâsıta-i izmihlâldır. İnsâniyyet, iymân-ı islâmiyyetle sükûna irer. Emmâ kim anlar? Mezâhib ve tarikât gavgaaların düşünesiz. Halbuki:

“Maksad: ne dîn-ü tarikat, ne ictihâd!

“Yâhud ki bir hurâfe-i bi sûde itikaad!

“Maksûdumuz: mezâhibin üss-ül’esâsıdır;

“Üss-ül’esâs için açarız râyet-ii cihâd.”

dimemiş mi idik? Üss-ül’ssâs, Hak ve Ahlâkdir.

İnsanlığa seadet getirmiyen itikad, bir nasîb-i nâşâddır. Kalbe doğan hiss-i nezîh, iymâna peyveste olursa irşâd kendûliğinden rûhu tenvir eyler. Hissin nezihleşmesiyledir ki kul, Mürşidden vâreste ka-

lur. Derûn-i dilde hasıl olan muhabbet-i mâ'nâ, insanı vâsıl-ı Arş-ı Aalâ eyler. Ol sebebdan Aşk, en büyük ve en kavî Mürşiddir.

Fânûs, oku, şol şiir-i ehîri:

Nagme-ii nây-ı elemzaddan ilhâm aluruz.

Yâni ilhâm-ı Hüdâdâddan ikrâm aluruz.

Koymayız sırr-ı ülhıyyeti biz tecribeye,

Vahy-i kudsideki iymânımızı tâm aluruz.

Nuur nuuş eyliyerek dalmışız istigraaka.

Vermişiz kendimizi Aşk-ı Alel-ıtlaka.

Ne gerek var lügaz-ii münkeşifî iglâaka?

Vuslat-ii Hakk ile biz neşve-i encaam oluruz.

Sen-ü Ben farkını kullukda gözetmiş degiliz.

Varlığın zevkini Yoklukda bulan Ehli-diliz.

Kalb-i Fânûs'a Hüdâ emri ilee müntekiliz.

Bu tecellâda "Süleyman" deyu bir naam aluruz.

El çeküb lezzet-i fâniyye ilee Dünyâdan,

Tatmışız hazz-ı Ebed, niimet-i istignâdan.

Biz Enis'imle varub Mahkeme-ii Kübrâdan

Kenz-i Tevhîd'i açan hüccet-ü ilâm aluruz.

Fânûs, (biz kalbden ilhâm aluruz. Biz ilhâm-ı Hüdâ-dâddan ikrâm aluruz. Biz Vahy-i Cibrîlden iymânımızı tam aluruz. Ve seninle Mahkeme-i Kübrâ'ya varub Tevhîd hazinesini açmak için Hüccet-ü ilâm aluruz) diyoruz. Didiklerimize inanmak zevkini duyan, revnaklanur. Ol zevkı duymak istemiyen, — kendince; haklı, — bizce; rev-

naksız olur. Emmâ biz fakıyrin "revnaksız" saydığının ne hükmü olur? Haddimizi bilürüz. Bildiğimizden fazlasını söylemeyiz.

Yârânın âhengi tam olmak gerektir. Bu âhcng, nûr nûş idüp kalbe revnak gelicek tamolur. Noksan, gönüller birliğinin husûl bulmuş olmamasından doğar:

Kâ'beden maksûd-i aalîdir gönüller birliği,

Hem gönüller birliğinden âdemiyyet dirliği.

Bu babda iirâd-ı felsefât ^{eylemek} ~~evremek~~ bî nihâyedir. Ey yârân, siz dinlemekle doymazsınız. Ben söylemekden bıkmam. Emmâ, Fânûsum böyle haber getürüb iletmekden nice olur? Fânûsumu benim kadar sevmezsiniz, dimem. Lâkin, ben başka çeşid severim. O, ben olur, ben, Ol olurum.

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes !

Huuu... Eyvallaah! Nûr alası, nûr olası! Biz gideriz, siz kalasız ! Eyvallaah!

Bezm-i Âli: XXXII

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

Aks-ül-Cemâl beyanındadır :

Ummanda girdibaad ki olmuş gönülde Huu!
Göklerde berk-u râ'd ise güllerde reng-ü buu!
Gözyâşı Bezm-i Vuslat'a kevser, sebuu, sebuu!
Fermân-ı Kibriyâ ile Aks-ül-Cemâl, bu!

Hâsir nidâ-yi HÜDHÜD'e bülbül çiler, geçer...
Feryâd-ı firkat üstüne şen türkiler geçer...
Bir "Sehl-i mümtenî" gibi cânan güler, geçer...
Fermân-ı Kibriyâ ile Aks-ül-Cemâl, bu!

Zannitme kim tesâdüfün âsârı, hâdisât!
Bir sırr-ı pür nizâm ile cârî olur hayat!
Bünyenden ihtirâsı atub Aşk-ı Sâf'ı tat!
Fermân-ı Kibriyâ-ile Aks-ül-Cemâl, bu!

Aklın Kitâb'ın içre, velî ol Kitâb, sen!
Eflâk-ü hâak, hep sen-ü Necm-ü harâb, Sen
Şevk-uu mesâr içindeki her ıztırâb, sen!
Fermân-ı Kibriyâ ile Aks-ül-Cemâl, bu!

Vardır tükenme bilmiyen emsâl-i şân-ı Hak...
Manzûme-ii Nüsûs-u Ezel, gehkeşân-ı Hak...
Sensin, Enîis, sâir-i îyman-feşân-ı Hak!...
Fermân-ı Kibriyâ ile Aks-ül-Cemâl, bu!...

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

Sev! Düşmanı sev! Düşmanını sev! Düşmanlarını sevmesini yârânına söyle, öğret!

Hüsn'ü sev! Kubh'u da sev! Kubh'un güzellik yönün göresin!
Çirkinlik yok, güzellik var. Güzelde, güzelliğin gören nâzûk bir ruhdur. Emmâ, çirkinde güzelliği bulan, andan ince bir ruhdur.

Huuu... Eyvallaah! Nûr'a varasız! Nûr dileyüb nûr alası! Nûr olası! Biz gideriz, siz kalasız! Huuu... Eyvallah!...

Bezm-i Âli: XXXIII

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah! Eyvallaah, Fânûs-i kıymetdârım! Seni mâ'nâda önceden haberdâr eylemeden gelürem; hoş güresin. Şevk-ı rûh, feyzâver-i sünûh oldu.

Sükûn, sükûn, sükûn! Ey yârân-ı Hak! Sükûn içre olası! Fânûs'un kalbi heyecan götürmez. Düşünesiz ki Arz-ı fânî sükûna muhtacdır. Arz-ı fânîdekiler sükûna muhtacdır.

Niyâz be Mesîh:

*Ey Hüsn-i Mesîh, Arz-ı perişandaki ziynet,
Vîrânede yoksullar için hâle-i ni'met!*

*Simâ-yi cemîlinde senin kim leke görmüş?
Ol nûr-i ilâhiye elem gaazeler örmüş.*

*Sen dâ'vet idüb "Ahd-ı Cedîd"ee kudemâyı,
Ey Hüsn-i Mesîh, açdın Urûc'unla semâyı.*

*Mî'râc-ı Muhammed ki muallâ-yi meâric,
İtmişdir Urûc'undaki ulviyyeti tetvic.*

*Ey Hüsn-i Mesîh, in şu heyâhâ-yi zemîne!
Cökden getürüb meş'ale tut Din-i mübîn'e!*

*Ol Din-i Mübin kim seni bağrında taşurken,
Her devrede olmakda Nesârâ ona düşmen!*

*Ey Hüsn-i Mesîh, aşkına yandır da Yehûd'u,
Sar Vahdet-i İslâma bütün bûd-ü nebûdu!*

*İmdâd, benî Âdeme imdâd, semâdan!
Kurtar bizi, Tanrım, şu lâin sefk-i dimâdan!*

*Ey Hüsn-i Mesîh, âteş-i beyzâ-yi fegaan ol!
Âhenleri del, bizlere aç sen yeni bir yol!*

*Vâhî vü tehî, sadme künan kalb-i beşerde,
Envâr-ı Muhammed'le devâ eyle şu derde!*

âmin, âmin, âmin!

Huuu... Eyvallaah! Nûr'a varasız! Nûr dileyüb nûr alasız! Nûr olası! Biz gideriz, siz kalasız! Huuu... Eyvallaah!

Bezm-i Âli: XXXIV

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

Ey Fânûs, son günler çok cenâze namâzına gitdin. Fâniyyet-ü bekaayı enderûn-i derûnunda duydun. An Zül-Cemâl bes!

Her kim bizim kelânumuzaa vakf-ı gûuş ider,
Peymâne-ii İlâh ile iymâm cûş ider.

Ey Enisimin kelâmından müşterek kelâmımızı gûuş eyliyen yârân!
kulak tutasız:

Bâ'sü Bâ'del-Mevt:

Temâm oldukda Arz üstünde icraât-ı Azrâîl,
Hayât-ı sermedî emrin çalınca Suur-i İsrâfil,
Kül olmuş, nabadîd olmuş cesedler silkinüb kalkar...
Ne âlem! Hey, aman! Kaç bin yıl evvelkii halâik var!

Bütün zerrât-ı ebdan kim, hezâr-eşkâl-ü mâhiyyât,
Değişmiş, intikaal-üü ihtilât etmiş hâyâtiyyât,
Serâser cezbe-ii hilkatle "Ya Hay!" sırrını bulmuş...
Cesedlenmiş, fakat fâniyyetinden daahi kurtulmuş!...

Olurken kulların â'mâli hep sencide-ii mîzân,
Hirâs-üü hasyet içree cümleten olmakdalar lertzân...
Benî-Adem ki "İnsan", yâ "Beşer" vasfiyle canlanmış;
Kimii Allaaha bağlanmış, kimii İblîs'e aldanmış,
"Aman, ben bir halâs olsam!" deyûu herkes kılar feryâd...
O demdee kimse itmez kimseyee bir nebzecik imdâd...

Ve lâkin, ansızın bir Kalb-i Kudsi ihtizâz eyler:
Cenâb-ı Fahr-i Âlem, ümmetiyyün hep niyâz eyler...
Habîb-ii Kibriyâ kim "Rahmeten lil-âlemin" geldi;
O kim şuu "Hilkat-ii eflâke bâis" Nûr-i Ekmel'di.

Bu, tasvîr-ii vecîz-ii Bâ'sü Bâdel-Mevt, ey Fânûs!
Ne bir tehdîd-i vehmîdir, ne dehşetkâar bir kâbûs!

Fânûs! Bâ'sü Bâdel-Mevt-i Âmm'ın tasvîr-i vecîzi budur. Emmâ, bir de Bâ'sü Bâ'del-Mevt-i Hâas vardır. (MÛTÛ KABLE EN TÛ MÛTÛ) Kavli Şerifin bilirsiniz. Bunun delâlet eylediği mâ'nâ, herkesin didiğinden, ben fakıyrinizce, biraz başkadır: (Mûtû kable en temûtû) demek, estağfirullaah, estağfirullaah, «ölmezden önce ölünüz!» yâ'nî: kendinizi münzevî, dünyadan çekilmiş, mecazîb meyanına katılmış bir hiç haline getiriniz, nefsinizi öldürünüz, ve bilâ nefis, bir kaalib-ı seyyar olarak kalınız demek degildir. Hazret-i Peygamber, (Nefsin senin binek atındır: ana rıfk ile hoş muâmele idesin!) buyurmuşdur. İnsan, emmâ «beşer» değil, «İnsan» vafında olan Âdem Oğlu, nefsini öldürmeden ana gaalib gelür. Nefsi öldürmek, rûhban işidir. Lâ rûhbanıyyete fid-din! Ölen bir nefsi yendim demekde ne mâ'nâ ola? Emmâ, Yârân-i Hak, ölmeyen nefsi tutasız! Ölmeyen nefsi zap-

tetmekde ve onu böyle yenmekde mâ'nâ ve kuvvet var. İmdi, Mûtû Kable en temûtû! insânın kendi unsuriyyet-i hayvaniyesinin, kendi enderûn-i derûnunda sanki cenâze alayın görüb, nefsi insânîsini ise diri görmektir. Rûhunda BÂ'SÛ BÂ'D-EL-MEVT'Î görmektir. Fânûs! Sen yirmi yıl akdem, bir kez, mâ'nâda, kendi cenâze alayının ardından bakdığın ve nefş-i hayvânînin bedmestîsin görüb utandığın demden berû, rûhunda şehbâl-i kemâl ihtizâza başladı. İnsân-ı kâmil, rûhunda nefş-i hayvânîsinin cenâze namâzın kılmış gibi olub, emmâ yaşayan cesedinde yine ol nefsi yaşar halde hissedib ve ona, târik-i dünyâlar gibi, ezâ kılmayub gaalib-ü hâkim olan, BÂ'SÛ BÂ'D-EL-MEVT-i mâ'nevîsin geçirmiş olan kuldur. İşbu BÂ'SÛ BÂ'D-EL-MEVT-i Haassı Allah cümledenize ihsâs-ü ihsân eyleye! Huuu... Eyvallaah! Nûr'a varasız! Nûrdileyüb nûr alasız! Nûrânûr olasız! Biz gide-riz, siz kalasız! Huuu... Eyvallaah!.

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

Huuu... Eyvallaah!

Ey Fânûs-i azîz! Kalbinde aşk-ı Samedânî yanar. En dünyevî ânında, yine ol Aşk'ın lem'asın taşursun. Sana:

*Aklın Kitâb'ın içre, velîi, ol Kitâb sen!
Eflâk-ü hââk hep sen-ü necm-ii harab sen!
Şevk-uu mesâr içindeki her ıztıraab sen!
Fermân-ı Kibriyâ ile Aks-ül- Cemâl, bu!*

dimiş idim. Ol Aks-ül-Cemâl, dembedem, nevbenev, incilâ eyler. Emmâ, envâi nâsûtî gaaile ve dünyevî endişe, anı sislendürür. Geçici-dir, korkma, ürkme, çekinme! Nûr'a sarıl, nûr ol! Sükûn ile söyle! tâ ki Yârân, safâyâb ola!.

Kitâb, temâm şüd. Emmâ, daha halkın eline geçmedi. Geçince-
yedek, Fânûs'um, bensiz kaldın deyû mahzûn olursan, ben belki, yine
böyle gelürem. İmdi, söyle, Fânûs, söylediğim gibi, duyduğun gibi
söyle!

Huuu! Zül-Cemâl! İmdâd eyle, fânûs'uma Nûr-i cemâlin vir:

Zevk-ii Bekaa olur mu şu fâniyyet olmasa?

Ölmek gerek midir Samedâniyyet olmasa?

*Bizden sorardı doğmamızı, Tanrımızda, ger-
Mechûle koşdurulmamızaa niyyet olmasa....*

*"Sırr-ül-Hafâ,, ya irmede lezzet bulurmuyuz,
Terkîb-i maddemizde alâniyyet olmasa?*

*"Kün!,, emrine mutî" olarak itmişiz zuhûr;
Allaahı kim bulurdu bu kevnîyyet olmasa?*

*Hîçî-i unsuriyyetin anlardı, pür-visâl,
Âdem soyunda, aah..., enâniyyet olmasa....*

Fânûs'um, ey Yârân-ı Fânûs! Bu kelâm-ı müştarekimiz üzre
düşünesiz... Hîçî-i unsuriyyetiniz anlayasız... Ve enâniyyetden kurtul-
mağa cehd idesiz, cehd idesiz, cehd idesiz! Ol dem-i pür visâl, nûr
ile dolasız!

Âdem soyunda, aah..., enaniyyet olmasa!...

Huuu... Eyvallaah! Nûr'a varasız, nûr dileyüb nûr alasız! Nûr
olasız! Enâniyyetten halâs olub nûrânûr olasız!... Biz gideriz, siz kala-
sınız! Huuu... Eyvallaah!

Bezm-i Âli: XXXVI

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

*Fânûs-i yegâne-ii Süleyman,
Sabrâver-i ıztrâb-ı yârân!*

Sana:

"Ben Süleymân-ı beyânım ki sesim sendendir.

"Sen Enîs-ii heyecansın, nefesin bendendir."

dimişdim. Her def'a sen benden söylersin. Bu gice ben senin ağzın-
dan söylerim. Ben senin adına söylerim. Bu kıt'acık senin sözündür.
Bu kıt'acığın ilhâmı benden sana değil, senden banadır:

Önce şâkirdi idim "Mehmed Âlî Aynî,, nin;
Sonra Fânûs-i "Süleyman Çelebi" oldu gönül.
Şimdi bigânesiyim her heves-ii fânînin;
Zül-Cemâl aşkı ilee doldu gönül, doldu gönül...

Ey Fânûs! «Ben senim, sen de ben!» sözümün en celi delili budur.

Benden sana, senden bana ilham aluruz biz.
Hakdan bana, Hakdan sana ikram aluruz biz.
İymânımızı tâm aluruz, tâm aluruz biz.
Gâhîce Süleyman deyu bir nâm aluruz biz.
Gâhîce Enîs olmak ilee gâm aluruz biz.

Ey yârân-ı Hak! şu mısraı fikridesiz:

"Zül-Cemâl aşkı ilee doldu gönül, doldu gönül...,

Keyfiyyetin aslı budur, Huuu!...

Nûr olasız, Nûr olasız, Nûr olasız! Huuu... Eyvallaah!

Bezm-i Âlî: XXXVII

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallah !

Fânûs senden irağlandım sanursun. İrağlanmam. Her dem seni kendime bağlarım. Seni bağlar, Allaahını sana sağlarım. Yolun açar, zulmetleri çerağlarım. Fânûs yârânın bileler kim senin göz yaşın, birer katre elmas-ı ilhâmdır; ol ilhâm ki müjde-i iyman-ı tâmdır. Bu bir ilâhî garâmdır. Enîs, âl-ül-âl merâmdır. Merâm-ı ilâhî bu dur kim Sen-ü-Ben ayrılmıyalım. Dergâh-ı Ülühiyyette Sen-ü-Ben beraber olalım. Hak nasîb-ü müyesser eyleye! Âmin!

Der Beyan-ı Ruh-ii Cesed

Niçün elçekmek istersin Cesedden, Nefs-i fânîden?

Cesedsiz kim kılar idrâk-i mâ'nâ Câvidânîden?

Sanurlar kim Cesed Rûha dışından bir gılâf olmuş!

Cesedle Rûh beyinde müdâvim ihtilâf olmuş!

*Degildir sırr-i Hilkat böyle bir tahmîn-i bâtıl da;
Yaşar ruhun bütiin cisminde her zerreyle her kıl da.*

*Senin zebhettiğin kurbanda etler olsa sad pâre,
Görürsün titreşürler cümlesi biçâre biçâre!*

*Dimek Can cismi yekden kâmilten terkeyleyüp gitmez.
Ölüb de can bulanlar az değildir, belki binbir kez.*

*Cesedlee Ruuh beyninde şıkaak olmaz, nıfaak olmaz.
Cesedlee Ruuhun akd-iî ülfetinden hoş vıfaak olmaz.*

Fânîs! dirler ki: Ruh ile Cesed birbiriyle çok kerre münaza'a halindedirler. Bilesin ki Cesede istegi veren Ruhun kendi temayülüdür: Cesed âciz âlettir. Ruh ister de Cesed ol istegi izhâr ider. Ruh tekâmül ittikçe istekleri de güzelleşür. Ol sebebdan güzel ruhun istegi dahî güzeldir. Bakarsın aynı fi'lin icra edilmesi şol ruhda başka denlû güzeldir, ol ruhda ise başka dürlü galizdir.

Evvelce dimişdim ki:

*Selsebil-i pâakden bir câm içüb memnunlaşur;
Hazz-ı cismânîsi dee safiyyetee makrunlaşur.*

Heman Zat-ı Zül-Cemâl, ruhumuzun kemâline göre sâfiyyet peydâ iden isteklerimizi Selsebil-i pâak içre yıkayub, arıyub pür nûr-ü musaffâ eyleye! Anınçün dirim ki: (Neden elçekmek istersin cesedden, nefsi-i fâniden?)

Cesed aslında fena değildir, kötü değildir. Cesedin zaiftir, âciz-ü tâbi'dir. Ruhundaki tekâmül ile «Şeytanın nehr-i âteşnâk»i arasında Cesed çırpınır. Ruhun kemâli, nûrânî olıcak, hazz-ı cismânî dahî sâfiyyet kesbeyler. Emma «Nehr-i âteşnâk»in mevecât-ı cehennemîsi seni sararsa, nefsin âteşle kıpkızıl bir demir olursa ve ruhunun kemâliyle nâr-i beyzâ haline gelmezse, öylece kızgın demir gibi kalursa ol za-

man sen yanarsın; iymanın yanar, yârânın yanar, yanar, niyrandan nişan verirsiz. Niyran da budur oğul! Emma sen Aşk ile nâr-i beyza olursan ve ol nâr-i beyzayı Selsebil-i pâkden geçirürsen ruhun da, cisminden de, zevkından de pâk olursuz. Yârânın dahî pâk kalurlar: ve cennât-ı âliyattan nişan verirsiz.

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

Cemâle bakub Zül-Cemâli bütün bünyende duyasin. Cemâl ile ve Aşk-ı Zül-Cemâl ile dolduğun dem Hakikatı ve Hazz-ı Câvidânîyi bulmuş olursun. Ol demde her fi'lin pâak-ü müberrâ olur.

Fânûs, bu dünyâ-yı fâniden gayrı artık Bârigaâh-ı Ülûkiyette benimle buluşmana Ferman-ı Kibriyâ sâdır olıcak, andan öte, yârânın benimle değil seninle buluşup «Bezm-i Âlî» kuralar. Zîrâ seni sevenler beni severler ve beni sevenler de seni severler, Âh, öylesi Allaahı sever ve her kim Allaahı severse bizimle sevişür. Allaah anlardan râzıy ola, Cümlesinin mürâdların ihsân eyleye. Sen dahî benimle birlikte niyâz edesin. Nagmei nây gibi ihtizâz idesin. Gönlün açub Allaaha âvâz idesin. Huuu... Eyvallaah!

Bezm-i Âli: XXXVIII

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

Fânûs, kendi kelâmın gibi sâkin kelâm eyle. Hâlâ niçün hitabırma alışmazsın! Fânûs, niçün alışmazsın? Senin içinde benim kelâmım daima tannân iken niçün alışmazsın? Birden yabancı ses duymuş gibi ürkersin, titrersin. Sesimi tanımaz mısın? Sâkin ol, sâkin ol! İki lâhn-i tâm ile Gülbank dinle:

ALLAAH BES, VE DER HEME AN ZÜL-CEMÂL BES!
Ey benim Fânûsum!

Der Beyan-ı Zevk-ı İntikaal

Ezel, Ebed yüreginden taşub sarınca seni
Duyarsın ürpererek Nay-ı Vahdet'in sesini...
Kelâam sırrım lâbis olunca ilhâmın
Dağıt gönüllere sen Hüsn-ü aşk neşvesini.

O neşveden ki yağar selsebîl-i şevk-i hayât,
Annla kalbe dolar musikî-i mevcudât...
Nesim-i Nur-i müebbedle ohşanub âdem,
Biliir ne dir o büyük Sırr-i İntikaal-ü Memât.
Tefekkür it: "O büyük Sırr-i İntikaal" derim
Bu sözle sanma ki ben şöyle böyle "kaal" derim!
Visal-i Hazret-i Zat-ül Cemâl kim ona ben
Hayâaldır, diyemem, "Zevk-i Hakk'a" "Haal" derim.
O hâl-i mesti-i kudsiye garkolan nevcâh
Bulur neşimen-i Vahdetde bârigâh-ü penâh.
Varınca secde-i Rahmâne hâşi-üü giryân,
Garâm-ü Nûr ile der: Lâ ilâhe illallaah.

ELHAMD-Ü-LİLLÂH, ELHAMD-Ü-LİLLÂH!

Asl-ül-esâs-ı ibadet, hamd itmekdir. Her kim hamd itmeği nisyan kıla; sonra eşkâl-ü-merasimle nemâzın eda eyleye. Onun nemâzi nemâz değil. Her kim daima gönlünden ve dilinden hamdi firâvân eyleye ve bâzan nemâz-ü niyâzı nisyan eyleye, Cenâb-ı Vacib -ül -Vücûd'dan me'mul ve müstercâ olur kim nisyan ettiği nemâz için nâil-i gufran ola ve kalbinden taşan hamd-i pür imânı ise makbul-i Bârigâh-ı Rahmân ola! Bir küfran bin savm-ü selât ile ödenmez; emma bir hamd-ü pürimân bin nisyâmı öder. Ödenmemiş borçlarımızı bir hamdimizle ödenmiş tutmağa Allaah kaadir değil midir? Semâhat-ullaah hamd idene gelür.

ALLAAH BES, VE DER HEME AN ZÜL-CELÂL BES!

Kelâm, temâm ve kitâb, şimdicek miskiy-yül hitâmdır. Bilesin kim kitâbın intişar edene dek sana gelmez isem hüzn gerekmez. Her ânında omuz başındayım. Ne buyurur Allaah: «Biz sizin şah damarını»

nızdan size daha yakınız». Bunu böyle bilesin ki, ey Fânûsum, ben herdem seninle bile yim. Ve her kârına da böyle âgaaz idesin. Dûnyây-ı dündan korkmayasın. Aklın başında, imanının sadrında, nûrun alnında, gözlerin ilerûde Allaahına yürüyesin.

Huuu... Eyvallaah! Nûr'a varasız, cümleliz nûr alasız, nûr olasız! Biz gideriz, siz kalasız! Ârife işaret kâfi! Eyvallaah! Huuu... Eyvallaah!

HÂTİMET-ÜL-KİTÂB

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Gülbânkimizde sanma ki bir zühd-i haam var;

Temrîn-i kalbü fikre büyük ihtimaam var.

Bir müddet işte ders devam itdi, şimdicek

Ol dersimizden özge muallâ meraam var.

Maksûd-i Zül-Cemâl ki ahlâk-u hayr-ü Hak,

Kim der ki bundan üstün olan bir kelâam var?

Her kim duyarsa nagme-i Lâhût-i nazmını.

Anlar ki sözlerinde senin sıdk-ı taam var.

Çün sıdk-ı tâma mâ'kes olur sözlerin, Enîs,

Elbet bu denlü şî're heman ihtiraam var.

— Kalbimde bir garaam, bir engin garaam var.,

Ey VÂRİDÂT -ı SÜLEYMÂN'ı okuyub rûhunda nûr ve gönlünde huzûr duyanlar! Pest sadâ ve ağır edâ ile üç kerre söyleyiniz!

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

HUUU... EYVALLAAH!

اللہ رطف ورحم ایلہ اوقوعہ و اوقوتیہ
 دیکھ ایلہ اسکا۔ دو سلطانہ تیرے فوکانہ
 آؤں کعبہ رکام تریف اہل و وقتا یلہ
 و راج اندر۔ وسیع فیلہ فہ اولیٰ جناب باری
 تعالیٰ در مستعار۔ اللہ بعد ایلہ آمین
 اللہ صفت قوی
 بحر قوی ماریہ

اندېس د رمن آن ذوالجمال بس !

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

Gülbânk-i Cemâl

Makamı: Rast.

Bestelien: SUPHÎ ZIYA ÖZBEKKAN

(Ağır eda ile okunur)

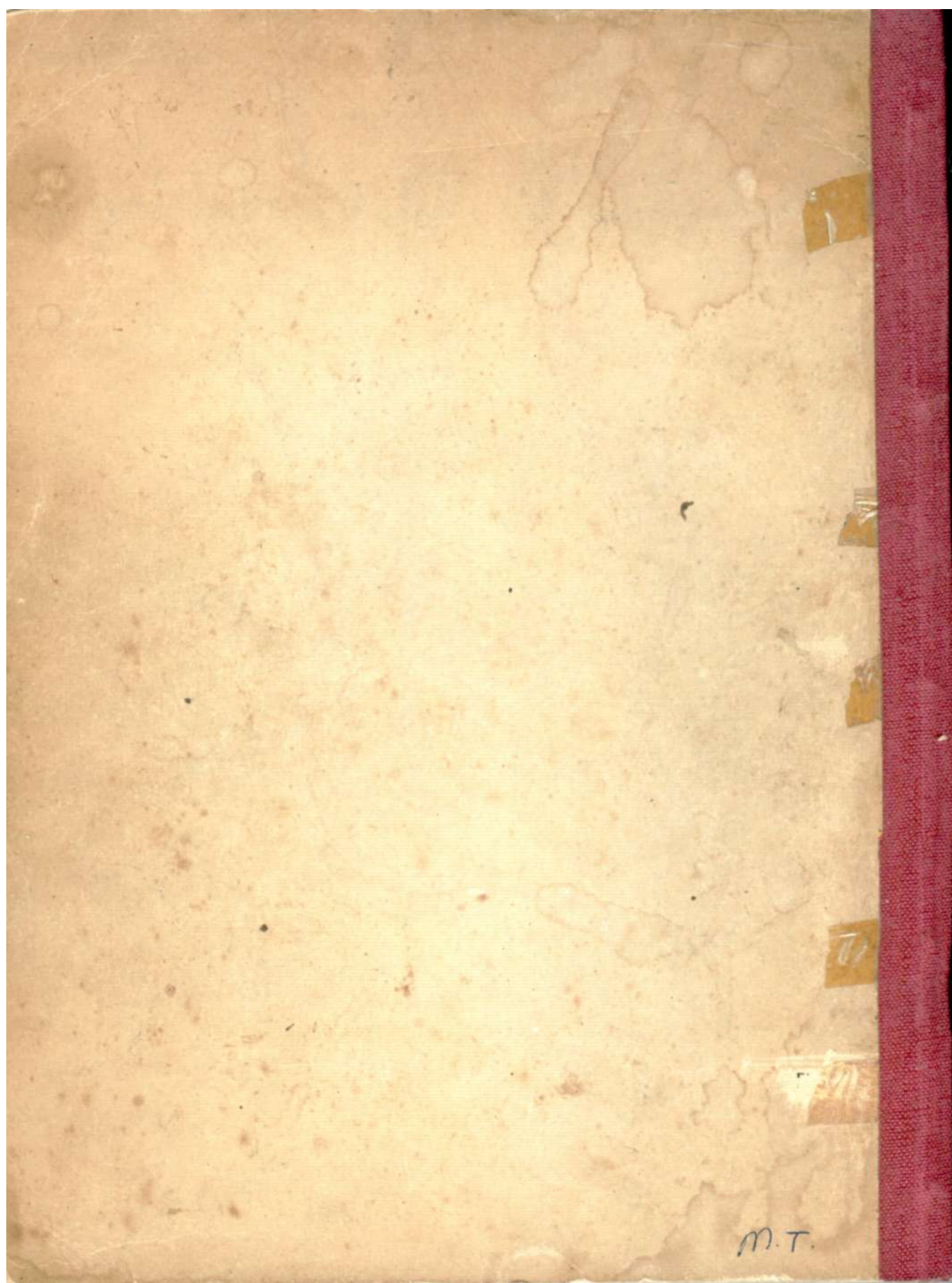

Merhum Enis Behiç Koryürek

Kitabın basılmasında gözden kaçan ve karîne ile kendiliğinden doğrusu anlaşılamıyacak olan "Tertip yanlışları":

Sayfa	Satır	Doğrusu
43	11	Kendince
49	1	bekleme
49	8	gazâ
49	10	şû'le
84	11	humması
84	12	Pâkden
84	13	sâfiyyetee
85	2	terhiib
85	5	takliib
91	(sondan) 2	Karîn
92	1	mâ'kes-i
92	2	olursun
92	(sondan) 3	getürür
100	2	gelmemimizde
101	4	o ki Zül-Celâl o ki Zül-Cemâl
103	8	Bilicek
103	15	şerâbım
107	8	eylemek
113	18	En Temûtû
123	(sondan) 4	Zül-Cemâl

Bu şekildeki düzeltmelerin Kitabı okumazdan önce yapılması ve sonra bu ilâve kâğıdın yırtılıp atılması, sayın okuyucularımızdan, özür dileyerek, rica olunur.

M.T.